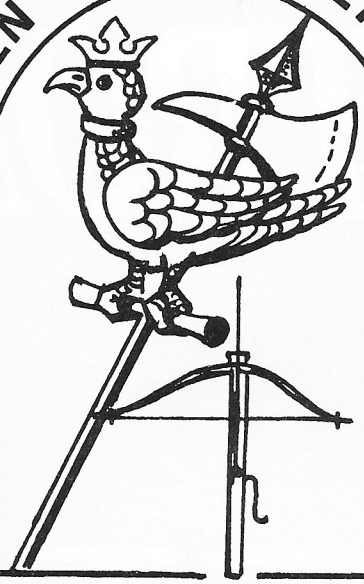
DE GILDETROM

39e jaargang afl. 2
Zomer 1992

St. Joris de draak bevechtend
Verbeelding van strijd tussen goed en kwaad.
Bronzen reliëf door Ru van Rossem.
Sint-Janskathedraal 's-Hertogenbosch
foto: v. Dusseldorp, Tilburg

GILDE- EN SCHUTTERSZILVER

JUWELIERS – HORLOGES

Jan Andriessen

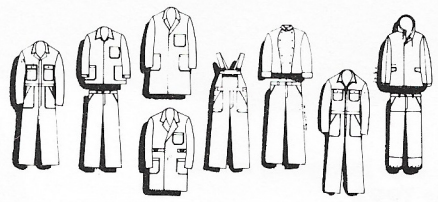
DORPSSTRAAT 54
5708 GJ HELMOND (STIPHOUT)
TEL. 04920 - 50792
FAX 04920 - 22269

WATERS GELDROP

Reeds 60 jaar makers van vaandels, vendels en andere gilde-attributen

Joke Willigers, Zand 33, 5721 SM Asten 04934-2568

HaVeP bedrijfskleding... merkbaar beter!

HaVeP

BV Textielfabrieken H. van Puijenbroek

Bergstraat 50, 5051 HC Goirle Telefoon: 013-349003

U BENT AL ABONNEE
NU DIE ANDERE 4000
GILDEBROEDERS NOG

een zaak van vertrouwen

- premiebouw
- renovatie
- vrije sektor
- verbouwingen
- utiliteitsbouw
- onderhoud
- dealer: Unidek volumebouw

AANNEMERSBEDRIJF
GEBR. HOUTEPEN B.V.

ZANDSCHELSTRAAT 1-01 POSTBUS 165
5050 AD GOIRLE TELEFOON 013-34 90 32

GEVA
SCHIETBANEN WAPEN HANDEL

Postbus 129 / p.o. Box 129
Hazestraat 52
5550 AC Valkenswaard, Nederland
Telefoon 04902 - 19659

RESTAURATIE-ATELIER DE TIENDSCHUUR

Reeds jaren ervaring met archief- en textielconservering

Kapelaan Poellplein 1, 5046 GV Tilburg, telefoon 013 - 368355

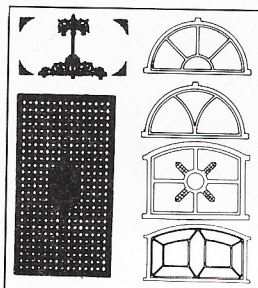
Uw patroonheilige, gedreven in koper of messing voor trom of draagschild. Tevens renoveren van trommen.

M. v.d. Heuvel Erp 04135 - 1475

ATELIER ROELOFS-VAN LAARHOVEN

Uw adres voor het vervaardigen van gildevaandels, vendels en standaarden

Roerdomphof 6, 5667 NC Geldrop 040-857178

MUURANKERS HEKPUNTEN SMEEDWERK

GERSJES SIERHEKWERKEN

GERSJES GIETIJZEREN RAMEN B.V.

Berkdijk 13A,
5271 SR St.-Michielsgestel
Bedr. terr. Venkant
Tel. 04105 - 13471 Fax 16968

Zend mij informatie over:
☐ sierhekwerken
☐ smeedwerken
☐ gietwerken

Naam: _____
Adres: _____
Postcode: _____
Woonplaats: _____
Telefoon: _____

In gefrankeerde envelop zenden aan nevenstaand adres

DE GILDETROM

Driemaandelijks tijdschrift,
uitgave van de Stichting "De Gildetrom".

Hoofdredacteuren

Drs. W.H.Th. Knippenberg
Socrateslaan 115
5216 CT 's-Hertogenbosch
tel. 073-133993

J.M. Oomen
Kogelsmortel 6
5632 PV Eindhoven
tel. 040-422869

Redacteuren

Eur. Gem. Hist. Schutt.
M.E.M. v.d. Voort
Valklaan 6
5613 EC Eindhoven
tel. 040-438521

Maasland
J.G.M. Goudsmits
Spreeuwenburgerweg 14
5061 PH Oisterwijk
tel. 04242-17353

Noorbr. Federatie
R. Haase
Wapendragerstraat 40
5641 GT Eindhoven
tel. 040-811527

Kempenland
J.A.M. Govers
Beverlaan 11
5581 EE Waalre
tel. 04904-13842

Kwartier van Oirschot
J.A. Abrahams
Vrijthof 9
5081 CA Hilvarenbeek
tel. 04255-2384

Land van Cuijk
H. Christiaans
Koperwiekstraat 8
5451 XN Mill
tel. 08859-5349

Peelland
P.J.G. Verheyen
Dilmanshof 63
5712 XL Someren
tel. 04937-93618

Baronie en Markiezaat
A.G. Boot
Korte Brugstraat 28
4871 XS Etten-Leur
tel. 01608-13270

Administratie
L.G.J. Huijbers
Dr. de la Courtstraat 71
5421 JG Gemert
tel. 04923-61855

Betalingen
Rabobank Gemert
rek.no.: 13.45.08.874
Stichting De Gildetrom
Girorekening van deze
bank: 839132

Voorwaarden

Abonnementsprijs 1992: collectief abonnement *f* 12,50 verminderd met introductiekorting van *f* 2,50; Particulier abonnement *f* 15,=
Aanmaningskosten *f* 5,=
Abonnement dient bij vooruitbetaling te worden voldaan. Het wordt geacht te worden voortgezet, tenzij opzegging voor 1 november geschiedt.
Abonnementen kunnen elk moment ingaan.
De redactie houdt zich het recht voor teksten naar beste weten en in ieders belang te redigeren.

Sluitingsdatum inzenden kopij afl. 3

1 augustus 1992

Medewerkers aan dit nummer:

(buiten de redactie) T. v. Dooremolen, Th. v.d. Loo, G. Creusen, G. Steijns, H. v.d. Eikhof, A. Sleegers, H. Engelen, M. v.d. Ven, A. v.d. Wiel, J. Rovers, W. v. Exel.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de stichting "De Gildetrom".

Zetwerk en druk: Drukkerij Bek, Veghel.

TER INLEIDING

De inleider dit keer behoeft weinig toelichting. Jan Toorians heeft zijn sporen verdiend in vele (bestuurs)functies binnen het Brabantse gildewezen. Velen zullen hem kennen als secretaris van Kring Maasland en als vendeldeskundige.

Het bestaansrecht van onze Brabantse gilden

Zinvol zijn de Brabantse schuttersgilden vroeger geweest, maar ze zijn dat gelukkig nog. Het gildewezen vertegenwoordigt een grote waarde met een geheel eigen sfeer, die niet verloren mag gaan. Maar is die sfeer, zijn die waarden te behouden? Dat is de vraag, die door velen voortdurend geuit wordt. Op 11 mei 1962 werden dergelijke vragen ook aan Mgr. Bekkers gesteld, in "het Brabants half uur". Hij besprak de gebruiken van de gilden: hun feesten, hun representatie van de provincie, hun processies en dergelijke. Dit gesprek heeft mij nooit losgelaten. Het zijn dié zaken die veel mensen, welke actief zijn in het gildewezen, ook bezighouden. Hoe kunnen zij bij het uitdragen van de gildegebruiken, gestalte geven aan de tradities op maatschappelijk, sociaal en charitatief gebied? Die drie zaken vormen samen het wezen van de gilden. Die komen in alle gildekaarten en -reglementen voor. Bij het oprichten van een gilde waren ze van belang, maar ze passen ook zeker in onze huidige maatschappij. Waren de van oorsprong kerkelijke gilden, niet de beschutters van het godsdienstige leven in dorp en streek? Later veranderden sommige en werden het verenigingen, die het dorp gewapender hand verdedigden. Maar altijd bleven zij een religieus volks-element vormen. Toen werd een koers uitgezet, die nu nog geldt. Iedereen houdt van gemeenschap, goedheid, vrede en vrijheid. Dat zoekt en vindt elke gildebroeder in zijn gilde. De grondgedachten van elke gildekaart zijn samengevat in het devies van de Brabantse gilden: Voor God, Koningin en Vaderland. Dat de boog echter niet altijd zo strak gespannen kan blijven, blijkt ook uit andere bepalingen in de gildekaarten. Die gaan bijvoorbeeld over tegengaan van drankmisbruik, de gezellige bijeenkomsten, het koningschieten en het gebruik van wapens. Die staan naast andere artikelen over begraven, steunen, het houden van processies en het uitvoeren van eerbetuigen op gepaste tijd en plaats. Veel is er natuurlijk in de loop van de tijd veranderd, maar toch zijn de gildekaarten van toepassing in deze tijd. Door de manier waarop de gilden inhoud geven aan de kaarten, bewijzen ze hoe waardevol ze zijn. En elke keer blijkt dat een goed voorbeeld, goed doet volgen, eeuwenlang al. Daarom bestaan de gilden nu nog. De gilden in het klein, met hun eenvoudige mensen, doen hetzelfde als de vele grote organisaties in de wereld. Zij zoeken en dragen de vrede, de eendracht en de broederschap uit. De gilden doen dat volgens de regels in hun kaarten, op een christelijke manier. Paus Johannes XXIII zegt in zijn Encycliek "Pacem in Terris": "Weest bereid en begrijpt te helpen, rust te handhaven, te overleggen tussen de mensen onderling, in solidariteit en waarheid." De gilden zijn gesticht ter ere van God en de patroonheiligen en bevestigd door grote vorsten, opdat de gildebroeders elkaar helpen en vertrouwen; om met elkaar iets te bereiken in een ordelijke maatschappij. Deze gedachte moeten de gilden uitdragen binnen de overgeleverde tradities. Dat is de taak van elke gildebroeder. ■

Jan Toorians

"Hé, hij ziet er goed uit!"

Dat hebben we gelukkig vaak mogen horen. We kunnen dus op de ingeslagen weg verder gaan. Enkele aandachtspunten:

- **Veel betalingen zijn nog niet binnen. Zó kan De Gildetrom niet gemaakt en verzonden worden. Betaal zo vlug mogelijk, alstublieft. Anders volgt per 15 juli aanmaning, verhoogd met f. 5,- kosten.**
- **Adreswijzigingen en opgaven abonnees zoveel mogelijk schriftelijk aan administrateur. Kosten en geleverde nummers worden altijd in rekening gebracht.**

P. v.d. Heijden was jaren administrateur. Per 1 januari droeg hij zijn functie over. Hem werd de Federatie-onderscheiding uitgereikt. Namens iedereen bedanken we Piet voor zijn inzet. Opvolger is L. Huijbers uit Gemert. Lau, sterkte bij de nieuwe uitdaging. Over beiden volgende keer meer. U bent al abonnee; nu die andere 4000 Brabantse, rechtgeaarde gildebroeders nog.

Vorsten bestormen Bergen op Zoom

Beatrix moet op haar tellen passen

In plaats van één vorstin lopen er in ons landje tegenwoordig tientallen koninginnen rond. En daar blijft het niet bij. Ook koningen, hoofdmannen en andere hoplieden doen van zich spreken. Uitgedost in fluweel en omhangen met zilver, trokken ze apetrots door de Bergen op Zoomse binnenstad. Zoals de traditie dat voorschrijft. Journaliste Franka van der Rijt geeft haar visie.

De traditie herleefde in al haar glorie. In alle vroegte stond koning Hans Tangerman van het Bergse schuttersgilde Sint Sebastiaan met zijn hofhouding klaar om ruim duizend broeders en zusters uit Brabant en België de koninklijke hand te schudden. Zeker zevendertig gilden, met in hun midden elk weer een eigen vorst, maakten hun opwachting voor de Kringgildedag. Een spektakel dat de Kring Baronie-Markiezaat alweer voor de vijftiende keer voor zijn rekening nam. Met Bergen in het koninklijk middelpunt.

Koning Hans is blij met die eer. Zeker omdat het Bergse gilde, opgericht in 1465, pas sinds enkele jaartjes waar actief is. "Begin deze eeuw sliep het gilde in. Het koningszilver werd verkocht aan een antiquair in Antwerpen en dat was dat", vertelt Hans. Om het droevige tij te keren zette een aantal Bergenaren in 1986 alle zeilen bij om de oude gildekaart terug te vinden. Alleen die kaart biedt het gilde bestaansrecht. "Een stuk statuut met daarin alle geboden en verboden waar de gildebroeders aan zijn gehouden". De kaart werd gevonden en zo begon Sint Sebastiaan een tweede leven.

De Bergse koning doet zijn verhaal tijdens een uitgebreide broodmaaltijd in een etablissement aan de Grote Markt. Omringd door tal van andere vorsten laat hij zich prinsheerlijk bedienen. (Het woord koningsheerlijk bestaat geloof ik niet. Jammer voor die gildekoningen.) "Met de Kringgildedag worden vooral de vriendschapsbanden tussen de gilden aangehaald. Dat gevoel voor traditie, weet je wel?" Dat weet ik dus eigenlijk niet, maar met al dat koningszilver om me heen kan ik me er wat bij voorstellen. Het valt me op dat lang niet alle gildebroeders gekleed zijn in fluweel. Een aantal heeft gewoon de boerenkiel aangetrokken. Met de bekende rode zakdoek rond de nek. Doet het altijd goed in Bergen. De boeren vormen zonder twijfel het gewone voetvolk in het Bergse gilde.

Koningspaar van het Sint-Hubertusgilde Etten-Leur.

De Bergense vaandrig geflankeerd door de heren Van Rompuy (l) en Van Autenboer (r).

"Helemaal niet", boort koning Hans mijn veronderstelling de grond in. "Dat zijn plattelandsgilden. Vooral de Belgische collega's dragen de kiel. Veel gilden zijn immers voortgekomen uit de boerenbevolking."

Boer of geen boer, ook deze gildebroeders dragen koninklijk zilver op hun buik. "Alle gilden zijn gelijk. Van hiërarchie is geen sprake." Ook binnen een gilde gaat het er volgens Hans allemaal democratisch aan toe. "Als een broeder de schietwedstrijden binnen het eigen gilde wint, wordt 'ie tot koning gekroond. Maar zelfs de koning mag niets op eigen houtje beslissen", laat hij weten. Hoofdman Jan Joosen van het Gilde Sint Ambrosius uit Teteringen weet over die beperkte koninklijke macht mee te praten. Terwijl het kleurrijke gezelschap tegen twaalven naar -hoe kan het ook anders- de Hofzaal van museum Het Markiezenhof wandelt voor een glas erewijn met de burgemeester, doet hij de gezagsverhoudingen binnen het gilde uitgebreid uit de doeken. "De koning heeft niets te vertellen. Maar de hoofdman alles", glundert hij. "Een soort Lubbers-Beatrix verhouding. Beatrix mag koningin zijn, maar Lubbers heeft het voor het zeggen." Jan Joosen is dus Lubbers.

Koning of hoofdman, het is de vrolijke dikkerd aan te zien dat hij een belangrijk man in het Teteringse gilde is. Gestoken in een felgroen fluwelen jasje met over zijn buik een brede rode sjerpband, trekt hij bijna automatisch de aandacht. De zwarte hoed met de sierlijke witte pluim maakt het geheel af. "Als hoofdman ben ik voor het leven gekozen", benadrukt Jan nog eens ten overvloede zijn gezag. Het is maar dat ik het weet. "Al zouden ze het willen, ze kunnen me nooit wegjagen. Of ik zou echt verschrikkelijke dingen moeten doen. Een verkrachting of zo. Dan zou ik het gilde ten schande maken." Eigenlijk is Joosen nummer één in Teteringen. Hij is ook de burgemeester van die plaats de baas. "Als ik wat met die man moet regelen zeg ik: "Kom op, we gaan even naar het casino." Succes blijkbaar verzekerd.

Ook de Bergse eerste burger, Pieter Zevenbergen, bezwijkt onder de charmes van de hoofdman. Jan Joosen heeft dan ook zijn eigen manier van burgemeesters begroeten. "Ik ben het kleinkind van bakker Joosen", klinkt het als hij Pieter de hand schudt. Het blijk van herkenning blijft uit, maar dat stoort de

hoofdman niet. "Mijn opa was een van de bekendste bakkers in Bergen", legt hij ongevraagd uit. "Hij had een keer met een erfenis gesjoemeld en toen hebben ze een Vastenavendliedje op hem gemaakt. Bakker Joosen, Bakker Joosen, val toch dood. Dat was de tekst." Hij is gelukkig blij met zo'n opa. De zweetdruppeltjes parelen op zijn voorhoofd. Een prachtmens, die Jan Joosen.

Al wandelend door de Hofzaal herken ik de koningen moeiteloos. Jan Smits van het gilde uit Elshout maakt het me wel erg makkelijk. In zijn handen zie ik een reusachtige zilveren kroon met blauw fluweel. Naast hem loopt zijn koninklijke eega. Haar mantel uitgevoerd in hetzelfde blauw, sleept over de grond. Zoals een goed koningin dat doet, schrijdt ze met gratie. "Nee hoor, de kroon is niet te zwaar", zegt Smits op mijn vraag waarom dat ding gewoon niet op zijn hoofd staat. "Ik ben wel wat gewend. In december speel ik weer voor Sinterklaas. Moet ik weer wat anders op mijn hoofd. Ik kan zo mooi oefenen." Een beetje koning heeft dat allemaal voor zijn gilde over. "Ik ben al zeventien jaar lid. En nu pas voor het eerst koning. Dat is zo mooi..."

Die koninginnen in een gilde zijn trouwens nog een apart verhaal. Een bijzonder gevoelige kwestie ook. "Daar moet je maar niet over schrijven", vindt Henny Hoppenbrouwers van het Rijsbergense Sint-Jorisgilde. De man is belangrijk. Hij is al drie keer koning geweest en dat betekent een "promotie" naar de rang keizer. Soms moet een mens echter ook bevelen van een keizer in de wind slaan.

Even over de koninginnen dus. Er zijn twee mogelijkheden. Binnen een aantal gilden is de wettige echtgenote van de koning automatisch koningin. Gestoken in een fluwelen cape met in de permanent uiteraard een flonkerend diadeem, mag zij haar man te allen tijde vergezellen. Bij wijze van decoratie dus. Maar ook in de wereld van de gilden versterkt de vrouw haar positie. Dat brengt ons bij de tweede mogelijkheid: evenals de mannen kunnen vrouwen in bepaalde gilden de titel koningin verdienen door aparte schietwedstrijden te winnen. Daar komt dus wat meer bij kijken dan gewoon eventjes met de koning in het gezelschap huwen.

Het Hoogerheidense gilde Sint Sebastiaan staat open voor die emancipatie. De charmante Siska Linders, 21 lentes jong, is daar sinds kort het vrouwelijke koninklijke middelpunt. Tijdens de jongste schietwedstrijden liet ze de vierentwintig andere vrouwen van het gilde moeiteloos achter zich.

Hoe een meisje er anno 1991 bijkomt om lid te worden van het gilde? "Mijn vriend is tamboer bij Sint Sebastiaan. Ik kende het wereldje dus." Ze vindt het in één woord geweldig, zo'n bestaan als koningin. "Ik kan mijn vriend nu steeds op de knieën dwingen", roept ze vrolijk uit. Dat is een prettige bijkomstigheid. Zonder meer waar.

De onderdanen van de Bergse koning Hans zijn nog niet zover: "Al zie je de ontwikkeling steeds meer in die richting gaan", vertelt hij. Het probleem voor de Bergse gilde is eigenlijk dat vrouwen op basis van de gildekaart uit 1465 helemaal geen toegang hebben tot het gilde. En die oude kaart is nu eenmaal een soort bijbel. "Het is historisch verklaarbaar", legt Hans me uit. "De gilden waren van oudsher verweven met de schutterij. Ze traden op als een soort burgerwacht. En dat was nu eenmaal een mannenwereld." Het is een plausibele verklaring. Al vraag ik me af hoe dat dan in de gildekaart van de Hoogerheidense collega's is geregeld.

De rol als burgerwacht is natuurlijk allang uitgespeeld voor het gilde. Behalve voor de gezellige bijeenkomsten met andere gilden, proberen de broeders en zusters zich daarom in te zetten voor een goed doel. "Iets doen voor de gehandicapten bijvoorbeeld", zegt Hans. "Al is het in Nederland best moeilijk om wat te vinden. De verzorging van iedereen is al zo goed geregeld."

Het is inmiddels één uur in de middag geworden. Tijd voor de grote optocht van de gilden door het Bergse centrum. Zonder meer een kleurrijke, indrukwekkende stoet, die terecht veel mensen trekt. De prachtige kostuums, de zwierende pluimen; het is een lust voor het oog.

De gildebroeders en zusters komen er echter niet zomaar vanaf. Er moet ook nog gewerkt worden. Op Kijk in de Pot gaan de gilden met elkaar het gevecht aan op het gebied van kruisboog- en handboogschieten. Met levensgevaarlijk uitziende bogen strijden ze om de hoogste eer. En om het zoveelste zilveren schildje op de buik natuurlijk. De traditionele vaandelzwaaiers ontbreken daarbij niet.

En de koninginnen? Gehuld in prachtige mantels, schrijden er twee aan me voorbij. Nou ja, schrijden... Zeg maar gewoon lopen. Met de handjes in een lekkere bak vette friet. Ook koninginnen zijn maar heel gewone mensen... ■

F. van der Rijt
Brabants Nieuwsblad

Gildedans door gilde van Mazenzele (B).

Onderhoud en restauratie aan zilveren gildestukken

Samenvatting van de lezing van de heer J. Wibbens, leraar aan de Vakschool voor Zilversmeden te Schoonhoven, gehouden tijdens de Hoofdliedendag op 12 oktober 1991 in het provinciehuis te Den Bosch.

Inleiding

Het schutterszilver van de gezamenlijke schuttersgilden vertegenwoordigt een grote cultuurhistorische waarde en is dus onvervangbaar. Vele stukken zijn van museale betekenis en behoeven vooral conservering naast onderhoud en soms restauratie. Voorwerpen met een belangrijke cultuurhistorische waarde komen voornamelijk voor in musea en in al dan niet openbare particuliere verzamelingen. Schutterszilver vormt daarop een uitzondering: Hier gaat het vaak om voorwerpen van cultuurhistorische waarde, die tegelijkertijd ook nog gebruiksvoorwerp zijn. Deze merkwaardige omstandigheid maakt, dat het in de musea gebruikelijke onderhoud voor deze voorwerpen ontoereikend is, omdat de gebruiksvoorwerpen zwaarder belast worden: Ze worden aan allerlei krachten en chemische invloeden blootgesteld, die in een museum tot iedere prijs vermeden worden. Het onderhoud zal dus in het gunstigste geval een compromis kunnen zijn tussen het wenselijke en het noodzakelijke!! Om dat zo gunstig mogelijke compromis te vinden is het nodig om nader in te

De heer Wibbens in zijn dagelijkse werk als docent.
foto: Fotopersburo Jan Beernink

gaan op de aard van het metaal zilver en de legeringen daarvan, waaruit het schutterszilver is vervaardigd. Voor alles is het echter van belang, dat we ons realiseren, dat zilver van alle bekende edele metalen de lastigste is met betrekking tot het onderhoud daarvan: Er is al veel over dit onderwerp gezegd en geschreven en de oplossing van het onderhoudsprobleem is nog niet gevonden en zal ook na deze verhandeling nog niet gevonden zijn. Als er enig begrip voor dit probleem is ontstaan, heeft het hierna volgende ruimschoots aan het doel voldaan.

Onderhoud en restauratie aan zilveren schuttersstukken

Onedele metalen en hun legeringen oxideren meestal vrij gemakkelijk. Onder oxideren verstaan we: het zich verbinden van een stof met zuurstof. Voorbeelden hiervan zijn:

- ijzer en staal gaan roesten;
- op koper en messing ontstaat koperoxide (kopergroen is geen oxide, maar een koperzout);
- aluminium wordt lelijk door aluminiumoxide.

Edele metalen en hun legeringen oxideren onder normale omstandigheden niet en de meeste edele metalen vormen ook slechts moeilijk zouten. Zilver is op dat laatste helaas een uitzondering: het reageert uiterst fel op zwavelwaterstof. Zwavelwaterstof is overal aanwezig, waar sprake is van menselijke of dierlijke aktiviteit. Zwavelwaterstofbronnen zijn vooral:

- menselijke en dierlijke ademhaling; de uitgeademde lucht bevat zwavelwaterstof;
- voedsel als eieren, uien, prei;
- mest, gier en andere rottingsproducten;
- verbrandingsproducten van gas- en kolenverwarming.

Zodra zilver of een zilverlegering met zwavelwaterstof in aanraking komt, vindt er een snelle hevige reaktie plaats, waarbij zwavelzilver gevormd wordt. Dit zwavelzilver is anthracietgrijs tot zwart en zit erg vast aan het zilveren voorwerp. In een proefje, waarbij een stukje zilver in een flesje met zwavelwaterstof werd gehouden, demonstreerde de heer Wibbens dat het metaal onmiddellijk zwart werd door vorming van een laagje zwavelzilver. Verwijdering van deze hardnekkige zwarte aanslag kan in principe op twee verschillende manieren:

a. Door te poetsen met een speciaal zilverpoetsmiddel en daarvan zijn er vele.
b. Door te behandelen met een zwavelzilver-oplossende vloeistof, in de wandel "zilverdip" genoemd.

Helaas zijn in beide gevallen de nadelen groter dan de voordelen:

a. Bij het poetsen wordt het voorwerp weliswaar schoon en glanzend, maar er verdwijnt materiaal. Ieder poetsmiddel is in feite een licht schuurmiddel. Het te poetsen voorwerp verliest dus aan gewicht en wordt vaak sterk mechanisch belast, waardoor het kan vervormen of zelfs breken. Fijne details zoals gravures, gaan sneller verloren, dan men zou verwachten.
b. Bij behandeling met een zilverdip wordt het voorwerp weliswaar ontdaan van de zwarte aanslag en wordt het voorwerp niet mechanisch belast, maar er ontstaat geen glans, terwijl ook hier metaal door oplossing verloren gaat. Vaak zal blijken, dat het voorwerp na deze behandeling alsnog gepoetst moet worden om er weer aantrekkelijk uit te zien.

De conclusie uit het voorgaande moet dan ook zijn: Probeer zo goed mogelijk zwavelzilvervorming te voorkomen. Neem dus preventie maatregelen.

Hoewel het zwavelzilverprobleem niet afdoende te voorkomen is, kan men toch vorming van zwavelzilver in belangrijke mate vertragen. De volgende maatregelen kunnen hiertoe bijdragen:

a. Berg schone droge zilveren voorwerpen zo snel mogelijk na reiniging op in ongebruikte plastic diepvrieszakken en zorg ervoor, dat daar zo weinig mogelijk lucht in zit en sluit de zak goed af.
b. Moet een voorwerp toch gereinigd worden, neem dan eerst een propje watten met wat huishoudammonia en veeg het daarmee af. Vaak is deze nauwelijks belastende methode al afdoende.
c. Moet er toch gepoetst worden, kies dan een zilverpoetsmiddel, dat geen witte aanslag op het voorwerp achterlaat in gravures, dieper gelegen partijen en dergelijke. Gebruik geen zilverdip.
d. Heel kostbare en/of gecompliceerde stukken kan men door een terzake kundige laten lakken met een speciale conserverende lak, zoals dat ook gebeurt in het Rijksmuseum te Amsterdam. Zo'n behandeling gaat wel iets ten koste van de glans, maar maakt het poetsen voor jaren overbodig. Let wel: Ga hiermee beslist niet zelf experimenteren! Dit is specialistenwerk.

Restauratie van gildezilver

Veel schuttersstukken zijn al eeuwen oud, veel gebruikt, vaak gereinigd en uiteindelijk stuk gegaan en daarna weer al dan niet vakkundig gerepareerd. Ook met inachtneming van de hierboven besproken maatregelen is het niet te voorkomen, dat een schuttersstuk vroeger of later (weer) schade oploopt. Het gaat hier per slot van rekening om gebruiksvoorwerpen. Als het om belangrijke cultuurhistorische zaken gaat, is het van het grootste belang, dat de restauratie daarvan wordt uitgevoerd door een zilverrestaurateur en niet door een willekeurige zilversmid. Zilver-restauratie is een uiterst moeilijk te leren specialisme! Ieder museum met een belangrijke zilvercollectie zal specialisten kennen, die zo'n restauratie kan worden toevertrouwd. Neem in voorkomende gevallen met een dergelijk museum kontakt op, maar houd er rekening mee, dat zilverrestauraties vaak nogal kostbaar zijn. Ook hier is voorkomen beter dan genezen!

Tot slot nog enkele losse opmerkingen:

a. Het meest voorkomende schutterszilver wordt gevormd door de schilden en schildjes, die op de kleding worden gedragen. Soms worden deze schilden door middel van oogjes aan elkaar geschakeld tot vaak hele rijen. Dit schakelen verdient geen aanbeveling, omdat dit sterke slijtage, vooral van de bovenste schilden, in de hand werkt. Vastnaaien van de afzonderlijke schilden is een zeer goed alternatief, zij het, dat het nogal omslachtig is. Mogelijk is het een oplossing, de schilden vast te naaien op verticale stroken stof, die omgehangen kunnen worden, zoals dat bij priestergewaden vaak het geval is. Een andere mogelijkheid zou kunnen zijn, de schilden te bevestigen aan verticale zilveren kettingen met hetzelfde doel. Bij een dergelijke oplossing kunnen de onderste gaten in de schilden eenvoudig worden dicht gemaakt, wat het uiterlijk van de schilden ten goede komt.

b. Een enkele keer komt een verguld zilveren stuk voor. Vrijwel altijd gaat het in zo'n geval om een oud en kostbaar voorwerp. Reinig het uitsluitend met een sopje van warm water met groene zeep en eventueel een scheutje huishoudammonia. Poets het echter nooit! Door poetsen gaat de goudlaag op scherpe hoeken en kanten snel verloren. Is een verguld zilveren voorwerp zodanig kaal geworden, dat opnieuw vergulden overwogen wordt, dan is inschakeling van een zilverrestaurateur onontkoombaar. Alleen hij beschikt over de vakkennis om dat te doen op dezelfde manier als de zilversmid uit het verre verleden. Die gebruikte de methode van het vuurvergulden, waarbij een goud-kwik verbinding op het zilver wordt aangebracht, waarna door verhitting het kwik verdampt en het goudlaagje op het zilver achterblijft. Sinds de vorige eeuw is deze methode vervangen door die van de electrochemische vergulding, die een heel ander effect heeft. Het aanbrengen van zo'n vergulding op oude vuurvergulde stukken zou wel eens het ergste zijn wat men zo'n stuk kan aandoen!

c. Inventariseert U eens wat U aan kostbare schuttersstukken onder Uw beheer hebt en overweegt U bij belangrijke stukken eens een deskundige te betrekken, die U specifiek kan instrueren met betrekking tot doelmatige opslag, onderhoud en voorkoming van diefstal.

Moge deze korte verhandeling ertoe bijdragen, dat Uw historisch belangrijke en onvervangbare schutterszilver tot in lengte van eeuwen behouden blijft!

Vragen uit het gehoor en beantwoording

Is zilver, opgeborgen in vitrines voldoende beschermd tegen zwavelwaterstof?

U zoudt kunnen proberen, als de lucht u niet tegenstaat, om er een blokje kamfer in te leggen. Kamfer heeft de eigenschap om langzaam te vervluchtigen en de dampen die ervan afkomen verdringen de met zwavelwaterstof verontreinigde lucht. Er zijn diverse produkten in de handel die dezelfde eigenschappen hebben, maar die niet zo ruiken en er voor zorgen dat het zilver niet aanloopt.

Hoe denkt U over reiniging met ultrasoon-apparatuur?

Dit is apparatuur waar de restaurateur over beschikt. Echter ook hier goed door een deskundige laten nagaan of zo'n ultrasoon reinigingsbad geen kwaad kan, want er treden ook daarin krachten op die niet mis te verstaan zijn. Het reinigt rigoreus, maar alleen door deskundigen laten doen na grondig onderzoek, vooral bij gecompliceerde stukken.

Kan zilver zonder gevaar worden gelakt ter bescherming?

Er bestaan inderdaad methoden om zilver te passiveren, bijvoorbeeld door ze te voorzien van een speciale beschermende laklaag. Dit wordt in musea toegepast voor kostbaar zilver via een ingewikkeld laboratoriumprocédé dat U zeer zeker niet zelf moet proberen na te doen. Dit is bovendien alleen goed voor vitrinestukken. Neem hiervoor in vredesnaam kontakt op met een deskundige als U besluit dit te willen laten doen. Voor "gebruikszilver" waarbij er kans is dat de laklag beschadigt door krassen of iets dergelijks is deze methode niet geschikt. Herstel is dan door verharding van de lak zeer moeilijk te realiseren; vooal de lak in de dieper gelegen delen is niet te verwijderen.

Bij uitvaartdiensten ligt er wel eens (konings)zilver op de baar. Bij de laatste zegen gebruikt de pastoor wijwater dat verontreinigd kan zijn met zout. En dat kleine beetje zout kan het zilver al aantasten.

Indien mogelijk zorgdragen dat zuiver wijwater wordt gebruikt (grote hilariteit). Desondanks, ook met goed wijwater, na afloop het zilver droogpoetsen.

Hoe denkt U over reinigen in sodaoplossing in aanwezigheid van aluminiumfolie?

Dat is een bekend middel waarmee U het zwavelzilver kunt oplossen en een goede reinigende werking heeft. Het heeft een beetje het effect van de zilverdip maar is veel milder. Het is een goede uitwijk om de zilverdip mis te lopen. Maar vroeger of later zult U aan het poetsen slaan, want Uw zilver wordt er wel dof van. Maar schoon wordt het, dat is een ding dat zeker is.

Hoe is de opslag in een plastic hoes?

Dit is een goede opslag; gebruik hiervoor diepvrieszakjes. U zult het zilver langer schoon kunnen houden als U de lucht eruit haalt (door zuigen) en eruit houdt, want die bevat het schadelijke zwavelwaterstof.

Bij welke temperatuur kan opslag het best plaatsvinden?

Iets onder kamertemperatuur, zo'n zestien tot achttien graden.

We hebben veel zilver vacuum verpakt.

Dat is schitterend; als U het er in laat is het na tien jaar nog net zo.

Hoe na een natte gildedag het best het zilver te reinigen?

Verregend zilver schoonwrijven met een huishoudammonia gedrenkt propje. Dit maakt het zilver schoon en belast het nauwelijks.

Ik heb voor het schoonmaken van lauwerkransen van een zilversmid het twijfelachtige advies gekregen om hiervoor een messingborstel te gebruiken en zeepsop. Gezien het feit van het optreden van krassen, ben ik er maar gauw mee opgehouden. Is U deze methode bekend?

Ja, deze slechte methode ken ik wel, maar ik zou deze man willen aanraden om met een staalborstel in bad te gaan. (hilariteit in de zaal). ■

Overdracht van gilde-altaar in de Sint-Janskathedraal

(Van de redactie)

Eindelijk was het zover; op 26 april werd het pilaaraltaar, ruim zes jaar na de eerste aanzet daartoe, door de Noord-Brabantse gilden overgedragen aan het bestuur van de parochie Binnenstad en ingezegend door Mgr. J.G. ter Schure. Deze zes jaren van voorbereiding zijn niet onbewogen verlopen.

In zijn voordracht tijdens de hoofdliedendag in 1984 verwonderde Dr. P.A. van Gennip zich over de twijfel bij de gildes om in de Sint-Jan een eigen en eigentijds altaar in te richten.

Mgr. Ter Schure wijdt het gilde-altaar in. foto: F. Janssens 's-Hertogenbosch

Zo'n altaar had een mooi cultureel en religieus hoogtepunt kunnen zijn bij de feestelijke heropening van de kathedraal in 1985, in aanwezigheid van Z.H. de Paus.

Gestimuleerd door deze uitspraak werd een "Stichting Gilde-altaar" in het leven geroepen, waarin gildebroeders, leden van het kerkbestuur en deskundigen op kerkkunstgebied zitting hadden, met als taak, te komen tot de inrichting van een pilaaraltaar.

De fondswerving door middel van een wervingsfolder, waarin de mogelijkheid werd gegeven symbolische bouwstenen te kopen leverde gelden en toezeggingen op van zo'n honderd gilden, vele particulieren, bedrijven, kloosterorden en van culturele fondsen en stichtingen. Men overwoog in eerste instantie de verwerving van een zestiende-eeuws tweeluik, geschilderd door Leonard Beck uit Augsburg en uitbeeldend de martelingen die St. Joris moest ondergaan. Wegens de hoge aanschafkosten moest hiervan worden afgezien. Een tweede keuze, een groot houten Sint-Jorisbeeld, vrijgekomen uit een Brabantse kerk, viel eveneens af, omdat inpassing in de Sint-Jan uit oogpunt van esthetica en onvervreemdbaarheid niet mogelijk was.

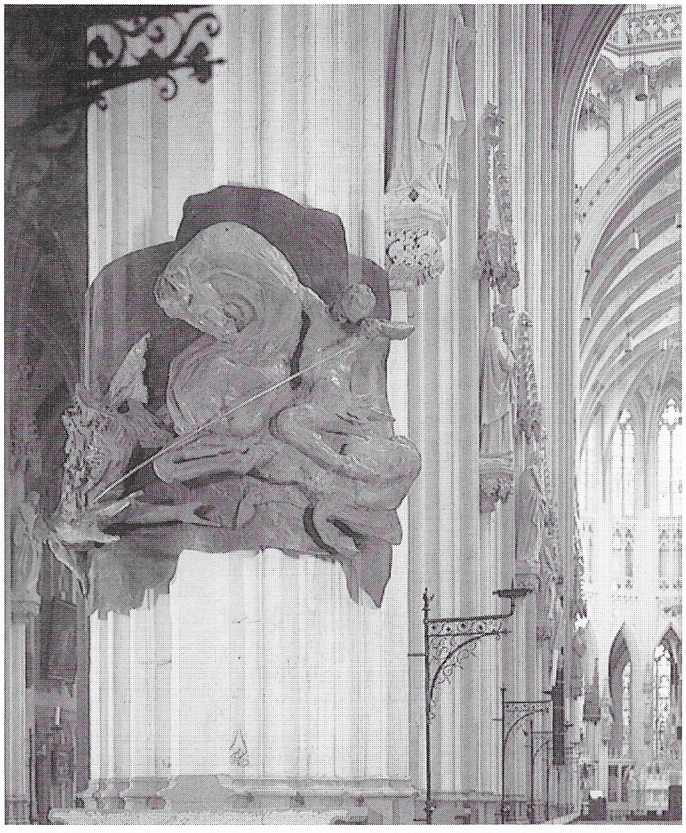
Een impasse leek te ontstaan. Uit de gilden kwamen steeds meer kritische en ongeduldige geluiden over de verantwoording van de financiën en in relatie hiermede de keuze van het kunst-ornament. De tweede aktie "Proeverij in de Meierij" in 1988, hetgeen een gastronomisch festijn op de Bossche Parade had moeten worden, was wegens het zeer slechte weer geen succes, hetgeen een teleurstelling was, ook voor de gilden die hierbij hadden geholpen.

Ten aanzien van het kunstwerk kwamen van vele kanten suggesties bij het stichtingsbestuur. Met aandacht hiervoor en indachtig hetgeen Pieter van Gennip had gezegd over "een eigentijds altaar", besloot men op deze weg voort te gaan. Aan de Tilburgse kunstenaar Ru van Rossem werd uiteindelijk de opdracht verleend tot ontwerp en vervaardiging van een eigentijds ornament voor het altaar. Dit ornament moest in een eigentijdse uitbeelding van St. Joris gestalte krijgen. Plebaan G.H.J. van de Camp geeft hierbij over de keuze van de Sint-Jorisfiguur mee: "Zijn levensboodschap voor mensen van nu is zeker zo boeiend als die van andere heiligen. Hij vertegenwoordigt de strijd tegen al wat kwaad en mens-vernederend is. De woorden duivel en draak, satan en verderfengel zijn misschien uitgesleten, maar allerminst datgene dat daar achter werd gezien en verbeeld. De strijd is vandaag niet minder dan ooit, maar het heeft een ander gezicht gekregen. Onrecht, vergiftiging van aarde en menselijke verhoudingen, armoede, oorlog en onderdrukking; en we zien het thuis wereldwijd. Het goede wordt tot kwaad, het kwade wordt goedgepraat; er is een crisis in de christelijke samenleving. St. Joris staat voor de gelovige overtuiging, dat wij het kwaad moeten en ook kunnen bestrijden."

En op die zondagmorgen, 26 april, is dus de realisatiefase van het altaar voltooid; de overdracht leidt hopelijk een funktionele fase in, waarbij de gilden het altaar naar waarde weten te schatten en te gebruiken. De geboorte was moeilijk en voor sommigen misschien teleurstellend en ontmoedigend. Laat die de intentie die tot oprichting heeft geleid niet verdoezelen. De reguliere H. Mis werd gecelebreerd door Mgr. J.G. ter Schure en Plebaan G.H.J. van de Camp. Het gilde St. Joris Stratum was verzocht de gilde-opluistering te verzorgen. Aangezien dit gilde in januari het vaandel door brand verloor, werd voor aanvang van de Mis het nieuwe vaandel, alvorens te kunnen worden gebruikt, ingewijd door Mgr. ter Schure, in een korte doch indrukwekkende plechtigheid.

Hoewel alle gilden een uitnodiging ontvingen om met een deputatie bij de overdracht aanwezig te zijn, viel de belangstelling toch tegen. Grofgeteld waren slechts zo'n 170 gildebroeders en gildezusters aanwezig; jammer en niet tekenend voor een overweldigende betrokkenheid. Hoewel de ongunstig gekozen dag, viering van Sint-Jorisdag voor vele gilden, misschien hierin meegespeeld heeft, blijft het gênant.
De preek van Plebaan van de Camp luidde: "Michaël en de draak; de vrouw en de draak; St. Joris en de draak. Medechristenen, voor velen van ons zijn dit bekende beelden. De volksfantasie heeft meestal royaal aangevuld wat aan de historische betrouwbaarheid ontbrak en op oude romaanse en gothische kathedralen vind je deze verhalen ruimschoots uitgebeeld. Het zijn strijdbeelden, het gevecht tussen hemel en aarde, van alle tijden en van alle mensen, het eeuwige gevecht tussen goed en kwaad. En kunstenaars konden er zich artistiek en gelovig in uitkuren, van heel simpele weergave in de oud-christelijke kunst tot heel bizarre en bewogen vormen in de barok. Kunstenaars voelden dat je met dit verhaal van strijd tussen goed of kwaad, in het hart staat van de mens en zijn geschiedenis, aan de bron van alle emoties en gevoel, op het kruispunt van alle menselijke wegen. "Ik wijs u een weg, leven of dood, beiden houd ik u voor, zegen of vloek." Het zijn al woorden uit onze oudste bijbelboeken; thora en richtlijn voor Gods volk onderweg. Goed of kwaad houd ik u voor, mens van alle tijden en de mens gaf aan die oude bijbelwoorden een naam en gezicht. Michaël, God's strijdende engel; Maria, God's levenwekkende moeder; Joris, God's parate en militante ridder.
En tegenover hen, de draak, het monster, veelkoppig en vol venijn; oeverloze bron van inspiratie en vorm. Als kunstenaars van naam zich met deze beelden bezig houden, in kleur en woord, in brons en steen, ook in deze kerk, dan mag je geloven dat deze strijd, deze spanningen, mensen heel diep raakt. Mensen als volkeren, maar ook ieder van ons persoonlijk. Als kunstenaars de sprekende onuitsprekelijke stem zijn van menselijke emoties en strijd, de kleine en grote profeten van elke tijd, dan is het goed dat ook onze kathedraal deze stem levend houdt in deze ruimte. Het is heel zeker dat wij in onze tijd minder geraakt worden door persoonlijke schuld en straf, door persoonlijke tekorten en fouten in verhouding tot God. In vergelijking met onze voorouders hebben wij daar andere gedachten over. Ik zeg niet betere, maar het accent van zonde en kwaad is ingrijpend verschoven en ik denk wel dat de mens van nu, meer dan zijn voorlopers geraakt wordt door het wereldkwaad op wereldformaat, door de massale vernietiging van schepping en mens, wereldhonger en wereldoorlog. Wereldkwaad en wereldschuld. Meer dan ooit begrijpt en weet de mens van nu dat het einde van de wereld en van de mens in onze mogelijkheden ligt. God's schepping wordt bedreigd; God's beeld wordt verbroken; God's wereld lijdt. De kleine mens tegenover een groeiend wereldkwaad dat hij zelf oproept. En het is goed dat een begenadigd kunstenaar als Ru van Rossem, de Brabantse gildes en de St. Jan, elkaar vonden in een uniek beeld van St. Joris. De gildes dragen St. Joris hoog in het vaandel als strijder voor geloof in de eeuwige davidstrijd tegen de goliathmacht van het kwaad.
En in deze kerk, in deze gelovige ruimte durven wij gelovig uitspreken en vieren, dat deze strijd persoonlijk en op groot niveau nooit hopeloos en uitzichtloos is. Pasen is een hemels overwinningsteken op aarde en Jezus' opstanding is onze allerdiepste hoop op overwinning.
Ru van Rossem vond in dit beeld en in deze kerk, denk ik, een van de rijkste bekroningen van zijn werk en ik ben persoonlijk erg gelukkig en dankbaar voor zijn geladen en gespannen beeld.
Na een lange en spannende strijd hebben de Brabantse gildes een beeld dat, hoop ik, inspireert om de oude legendarische verhalen van de strijd tussen goed en kwaad ook in eigentijdse vormen te gieten.
Parochianen en gasten, toeristen en regelmatige bezoekers, wij mogen in het nieuwe Sint-Jorisbeeld als in een spiegel iets zien van de altijd durende strijd, die eeuwige keuze, die aardse spanning van de mens tegen het kwaad dat hij zelf oproept, de berg onrecht die hij zelf opstapelt, het monster dat hij zelf voedt. St. Joris is één van ons. Zijn paasgeloof gaf hem kracht, hij overwon. De kracht van Jezus' opstanding kwam in hem tot leven. Moge het zo ook met ons gaan."

De overdracht vond plaats na afloop van de dienst door de voorzitter van de Stichting Gilde-altaar, Eugêne van Bouwdijk Bastiaanse, tevens voorzitter van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden. In een sobere toespraak, met dank aan allen die aan de totstandkoming hadden meegewerkt, werd de overdracht een feit.
Bisschop ter Schure zegende het bronzen sculptuur, hetgeen door de hoge plaatsing wat onwennig ging. In de twintigste eeuwse vormgeving steekt het sculptuur toch ietwat vreemd af in de oude St. Jan.

Interieur van St. Jan foto: v. Dusseldorp, Tilburg

Ru van Rossem motiveert de vormgeving met: "Spanning en beweging boeien mij meer dan iets wat statisch is. De ingehouden spanning, dat moment tussen stilstand en gaan bewegen. Ik heb geprobeerd de draak fel te laten contrasteren met de rondere vormen van het paard. De ruiter komt van de lichte zuidelijke kant en bestrijdt, met de ronding mee, de draak. Daar wordt de ruimte donkerder. De symboliek zet zich voort." Het sculptuur vleit zich rond de pilaar en is van een wondermooi patina voorzien. Het laat zich moeilijk goed fotograferen; om de schoonheid ervan te ondergaan is daadwerkelijk bekijken noodzakelijk.
De namen van de schenkers zijn op perkament vastgelegd en ingemetseld. Een speciale eenbladige uitgave van De Gildetrom, met een korte beschrijving, was als meenemer beschikbaar. Alle gilden ontvangen die via hun kringsecretarissen.
De beschrijving hierin besluit met: "Elk beeldhouwwerk moet aan alle kanten invalshoeken bieden voor degene die het eigenlijk voltooit; de kijker. Moge het niet alleen bij waarnemen en voelen blijven, maar ook aanzetten tot daden." ■

Eigentijds gildezilver in Museum Kempenland

Eigentijds gildezilver staat komend najaar in Eindhoven centraal onder de titel 'Zilver met een verhaal. Na-oorlogs gildezilver uit Kring Kempenland.'

Schild (1967) bij vertrek van H. v.d. Heuvel van Eindhoven (l) naar Nijmegen (r).
foto: Museum Kempenland/Peter Cox

De tentoonstelling zal ongeveer 150 stukken tonen van de gilden uit Kring Kempenland. De hoofdmoot daarbij is onvermijdelijk koningszilver, maar verder zijn er legio andere gilde-attributen, zoals gilde-onderscheidingen, herinneringsschilden, hoofdmanketens, draagschilden en enkele drinkbekers. Alles uit de periode van na 1945 tot heden. Zorgvuldig is gestreefd naar een spreiding over jaren, gilden en zilversmeden. 'Zilver met een verhaaal' omvat heel bewust alleen zilver van na de Tweede Wereldoorlog. De Studie-, Archief- en Tentoonstellingscommissie van Kring Kempenland en directeur Peter Thoben willen onder andere de veranderingen laten zien in de vormgeving van schildjes in onze eigen tijd. "Het na-oorlogs zilver mag gezien worden en het is van belang dat er eens iets van komt vastliggen in de vorm van een catalogus", vindt raadsheer Tony Vaessen van de SAT-commissie. Het is zilver geworden met een verhaal in die zin dat de spullen een betekenis, een functie hebben en een rol spelen in het gildeleven, maar bovendien beelden heel wat koningsschilden het verhaal uit van en achter de betrokken koning. Daar zitten veel eigentijdse elementen in.
Terugkijkend op de voorbereidingen vindt Thoben zijn verwachting waargemaakt: "Er is nog nauwelijks écht aandacht besteed aan zilver uit deze periode. Ik denk dat het cultuur-historisch gewoon van belang is dát aspect te belichten van iets waar grote groepen mensen mee bezig zijn. Het kan stimulerend werken voor bepaalde gilden en mogelijk kan het bijdragen tot een nog hogere kwaliteit en tot bewuster omgaan met tradities. Een educatief kantje dus ook". De medewerking van de gilden is heel hartelijk geweest. "Er is in gildekringen toch een soort saamhorigheid die echt werkt".
'Zilver met een verhaal' is te zien in Museum Kempenland van 12 september tot en met 25 oktober. Museum Kempenland is te vinden aan de Sint-Antoniusstraat 5/7 in Eindhoven en is dagelijks van dinsdag tot en met zondag open van 13.00 tot 17.00 uur.
De gildetentoonstelling is gelijktijdig te zien met de grote overzichtstentoonstelling van de archeologische vondsten in het centrum van Eindhoven. ■

Federatie-nieuws

DIT JAAR GEEN TOERNOOI TROMMEN EN VENDELEN

De organisatie van dit toernooi was toegewezen aan Kring Baronie-Markiezaat. Eén gilde had zich hiervoor opgegeven. Een toernooi van deze omvang vergt een goede financiële basis. Aanvankelijk leek de fondswerving goed te verlopen. Helaas bleken er omstreeks de gewenste datum van dit toernooi nog andere grote stedelijke evenementen te zijn. De sponsors waren hierdoor niet bereid, nogmaals hun steun te verlenen. De begroting kwam hierdoor op losse schroeven te staan. Het gegadigde gilde trok zich terug.
Gezien het feit dat er in deze kring geen andere gilden waren, die interesse hadden en gezien de nu wel korte voorbereidingstijd, heeft het federatiebestuur besloten dit toernooi dit jaar geen doorgang te laten vinden.
Het eerstvolgende toernooi zal in 1993 plaatsvinden in Kring Land van Cuijk. Daar hebben zich voor de organisatie al enkele gilden opgegeven. Het kringbestuur zal zo spoedig mogelijk met een advies aan het federatiebestuur komen, welke gilde in staat wordt geacht de organisatie op zich te nemen.

VADEMECUM 1992

De vijfde jaargang van het federatievademecum, waarin velerlei informatie te vinden is met betrekking tot ondermeer federatie, commissies, evenementenagenda, gilde-adressen, andere federaties, is voor belangstellenden beschikbaar. Hoewel in eerste instantie bedoeld voor federatiebestuur en federatiecommissies, blijkt het ook voor de kringorganen en voor de gilden, die gildefeesten willen organiseren, een handige steun.
Belangstellende gilden kunnen zich voor toezending wenden tot hun kringsecretaris. Overigen: R. Haase 040-811527

LANDJUWEEL 1993

Het ontstaan van het Sint-Hubertusgilde Etten-Leur

De originele oprichtingsakte van dit gilde is uitgevaardigd door Anna, Douairière van Prins Willem IV, Prinses van Oranje Nasau, Kroonprinses van Groot-Brittanië. Het gilde was en is een broederschap van kloveniers of busschieters en is opgericht op 8 mei 1752. Op 1 juni 1752 beloofden de gildebroeders, vijfentwintig in getal, de artikelen in de oprichtingsakte te respecteren en kozen St. Hubertus tot patroon. Zijn jaarfeest wordt altijd op of omstreeks 3 november gevierd. In de negentiende eeuw kende het gilde een tijd van bloei. In 1877 bijvoorbeeld waren er vierennegentig gildebroeders en -zusters. Rond 1917 is het gilde, vanwege de eerste wereldoorlog, gaan slapen.
In 1981 is het gilde op initiatief van burgemeester Mr. F. Houben ontwaakt. Sinds de heroprichting kent het gilde een hoge activiteit, zowel op cultureel, maatschappelijk, charitatief als sportief gebied; plaatselijk maar ook over de grenzen. Daardoor heeft het gilde zich weer een plaats weten te verwerven binnen de gemeenschap. Het oogst steeds lof voor inspanningen en prestaties. Het gilde vindt het daarom een grote eer, dat de organisatie van een landjuweel aan haar is toevertrouwd.
Het zal er dan ook alle energie aan besteden om dit gildentreffen tot een hoogstaand gebeuren te maken. Daarbij kan gerekend worden op de steun van Mr. F. Houben, inmiddels commissaris van de Koningin in Noord-Brabant en ere-deken van het gilde. En van de burgemeester van Etten-Leur, Mr. Dr. M. v.d. Ven, die gilde-overdeken is.
In mei j.l. zijn de principe-inschrijfformulieren aan alle gilden verzonden. Ook enige buitenlandse gilden hebben een uitnodiging ontvangen. Gildebroeders, laat het een landjuweel zonder weerga worden. Volgende gildetrommen meer hierover. ■

Nieuws uit de Kringen

Kwartier van Oirschot

Gevat en snedig

Vorig jaar heeft het Sint-Sebastiaansgilde uit Oirschot in haar gildetuin achter de Oerschoren de houten schuilhut wat vergroot, verbeterd en verplaatst. Het was nodig, want die schuilplaats stond er al vanaf 1956, toen de tuin in gebruik genomen werd. Omdat de gemeentelijke naamgenoot van ons dorp in deze nogal actief was, werd er aan een bouwvergunning niet ontkomen. Niet erg, het kostte wel geld. Dit bracht mij in herinnering het openingstoespraakje in 1957 van Burgemeester Ed Steger en het antwoord daarop van de toenmalige hoofdman Jan Peeters. Burgemeester Steger zei zo langs zijn neus weg, dat hij weliswaar geen bouwaanvraag op het gemeentehuis ontwaard had, maar dat hij, niet tegenstaande dat gemis, hoopte, dat het lange jaren zou kunnen dienst doen als plaats waar het bij goei en slecht weer goed toeven was voor de gildebroeders. Nu moet je weten, dat in die tijd mevr. Smulders in de Beerzen tijdens haar burgemeesterschap erom bekend stond, niet zo nauw te kijken met het bouwen. Dat viel bij de burgemeesters van de omringende gemeenten niet zo in de smaak, want die werden dikwijls onder de neus gehouden, dat iets wat men daar niet mocht, blijkbaar in de Beerzen wél toegestaan werd. Zó ook Jan Peeters, die schrander antwoordde: "Burgemeester, we hebben het op het timmermansoog gezet en verder gedacht: we zitten hier zo dicht tegen de Beerzen aan, dat een vergunning wel niet nodig zal zijn!" Natuurlijk algehele hilariteit en de burgemeester kon slechts te kennen geven, dat hij de verwijzing ten volle begreep. Het was gevat en snedig.

Statiedag Gilde St. Joris Hilvarenbeek

Tijdens een geanimeerde vergadering op maandag 27 april werden twee jubilarissen gehuldigd. Het waren Jan Becx en Harrie de Brouwer, die vanwege hun 25-jarig gildebroederschap in de "schijnwerpers" werden gezet. De hoofdman sprak beiden toe met een waarderend woord voor hun inzet en vele verdiensten voor het gilde, waarna de koning beide heren de zilveren speld als ereteken van verdienste opspelde. Jan Becx sprak een dankwoord, waarin hij de ware gildegeest op passende wijze verwoordde. Omdat deze dag tevens de opening van het nieuwe schietseizoen was, werd een onderlinge schietwedstrijd gehouden. Een goed verzorgde tafel in gildehuis De Zwaan en een geweldige sfeer completeerden deze zeer geslaagde dag.

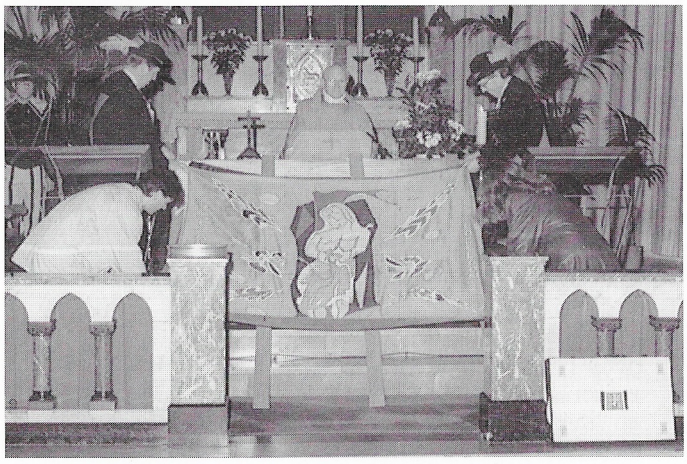
Sfeervolle en broederlijke kruisboogwedstrijd

De verschieting van het felbegeerde "Zilveren Rad van Sinte Catrien" is weer een groot succes voor het Gilde St. Catharina Moergestel geworden. Bijna 160 schutters waren er op bezoek. Het was voor de dertiende keer dat deze wedstrijd op het schietterein aan de Heuvelstraat werd gehouden. Uiteindelijk eindigden dertig schutters gelijk. Dezen gingen een spannende afkamping tegemoet, die echter snel en vlekkeloos verliep. Wat was hij blij, Wil Castelijns van het Sint-Willibrordusgilde uit Casteren, welke als onbetwiste winnaar "Het Zilveren Rad 1992" in ontvangst mocht nemen. De tien best geklasseerde schutters waren achtereenvolgens: W. Castelijns, St. Willibrordus Casteren; W. Kuipers, St. Sebastiaan Oirschot; J. Huybers, St. Joris Stratum; J. Timmermans, St. Joris Middelbeers; J. Coppelmans, St. Joris Reusel; C. Welvaarts, St. Sebastiaan Oirschot; T. Vorstenbosch, St. Jan Oerle; C. v.d. Hout, St. Joris Diessen; K. v.d. Ven, St. Catharina Moergestel; J. Neggers, St. Joris Oostelbeers. De damesprijzen waren achtereenvolgens voor: G. Vorstenbosch uit Erp, M. Meulenbroeks, Hooge Mierde en A. Coppelmans uit Reusel. In 1993 zullen de schietzondagen voor het "Zilveren Rad" op 18 en 25 april gehouden worden.

Vernieuwend maar ook traditioneel gildevaandel

Het oude vaandel van het Gilde St. Sebastiaan Hoogeloon was na twintig jaar zo ver versleten, dat het niet verantwoord was het nog langer mee te voeren. Reparaties van de laatste jaren konden het vaandel niet meer redden. Een commissie kreeg de opdracht in 1992 een nieuw vaandel te realiseren. Na enkele ledenvergaderingen en enkele bijeenkomsten met adviseurs, werd eind 1989 besloten een eigentijds vaandel te laten ontwerpen. Het werd niet wenselijk geacht het medaillon uit het vaandel van voor 1897 wéér over te zetten in een nieuw vaandel. Dat was in 1972 wel gebeurd. Dit zou een herhaling van het bekende zijn. Het zou een gemiste kans zijn om het heden, de veranderingen en het hedendaagse leven van het gilde, tot uitdrukking te brengen. Ook het medaillon was al die jaren aan slijtage onderhavig geweest. Het zou daarom de levensduur van een nieuw vaandel negatief kunnen beïnvloeden. Na deze beslissing diende er eerst enige zekerheid te komen over de financiële haalbaarheid. Het Anjerfonds nam met de toezegging van een donatie de laatste barrières weg.

Een bestek met wensen voor het nieuwe vaandel werd gemaakt. Jan Biessen, beeldend kunstenaar en oud-dorpsgenoot kreeg de opdracht een eigentijds vaandel te ontwerpen, geïnspireerd op het leven van St. Sebastiaan en het verleden van het gilde. Vorig jaar, met Sacramentsdag, presenteerde Jan Biessen zijn ontwerp op de ledenvergadering. St. Sebastiaan was op de bekende wijze afgebeeld: aan een boom gebonden en met pijlen doorboord. Ook het bekende Andreaskruis keerde in het vaandel terug, in de vorm van lauwertakken. Nadat het ontwerp was goedgekeurd, werd zijdeschilderatelier Nicoletta Art Design benaderd. Het werd aan haar gegund het ontwerp op zijde over te brengen in overleg met de ontwerper. Het resultaat is een vaandel waar het gilde trots op kan zijn. Het is duidelijk herkenbaar, vernieuwend en toch ook geïnspireerd op de tradities. Op 20 januari werd in de parochiekerk het vaandel door de ontwerper en de schilderes aan het gilde overhandigd. Hoofdman Piet van de Pas, nam het vaandel namens het gilde in ontvangst en vroeg de pastoor het vaandel te wijden. Deze toonde zich verheugd dat te mogen doen en sprak de hoop uit dat ook dit vaandel het gilde zal blijven inspireren de Christelijke opdracht uit te dragen.

Overdracht door ontwerper en schilderes.

Na de wijding trad Jan van Rooij terug als vaandrig. Hij heeft het oude vaandel vanaf het begin, 1972, tot het eind met trots gevoerd. Voor hem was dit een mooie aanleiding om terug te

treden. Na het oprollen van zijn vaandel, nam de nieuwe vaandrig, Walter Lemmens, met het nieuwe vaandel zijn plaats bij het altaar in. Na de H. Mis hernieuwde de nieuwe vaandrig de eed van trouw aan het kerkelijk en wereldlijk gezag. Na afloop werd in het gildehuis het vaandel gepresenteerd, tijdens een bescheiden receptie ter gelegenheid van het 385-jarig bestaan van het Gilde St. Sebastiaan te Hoogeloon.

Vaandel terug naar Vlaanderen

De Studie-, Archief- en Tentoonstellingscommissie van de Kring Kwartier van Oirschot kende afgelopen jaar een opmerkelijke activiteit. Dankzij enig speurwerk van een der leden kon een gildevaandel, dat in het verleden door een Tilburgse gildebroeder uit particulier bezit was verworven en aan de commissie was doorgegeven, in de plaats van herkomst worden terugbezorgd. Het ging hier om een vaandel van het Sint-Jorisgilde van de Westvlaamse plaats Esen (vroeger Eesen gespeld) twee kilometer ten oosten van Diksmuide, dat behalve die plaatsnaam het jaartal 1831 droeg. Het was in zeer deplorabele staat, maar de voorstelling van de patroonheilige bleek nog redelijk bewaard en met wat geduld en iets meer geld zou het nog wel te restaureren zijn. Bij het vaandel zaten ook nog twee oude sjerpen. Alleszins de moeite waard, vond de commissie, om te proberen de stukken weer thuis te bezorgen. Navraag leerde echter, dat in Esen geen gilde meer bestaat. Toch zou er wellicht nog belangstelling kunnen bestaan. Daarom werd de weg via de parochie gekozen. De vorm van het vaandel leek bovendien meer op die van een processievaan, dan van een banier zoals tegenwoordig alom gebruikelijk is. Het lukte een der commissieleden contact te krijgen met de pastoor van het dorp, die geïnteresseerd bleek en bereid was de historische stukken onder zijn hoede te nemen. Zo ontstond het plan om met de hele commissie op 31 augustus van het vorig jaar een uitstap per busje naar Esen te maken en tegelijkertijd de gelegenheid te baat te nemen meer in het algemeen eens met de Vlaamse geschiedenis en het gildewezen aldaar kennis te maken.

Terug bij de oorsprong.

Het is een bijzonder plezierige ervaring geworden. Na enig zoeken -de communicatie was wat onduidelijk geweest- werd via de pastorie van Diksmuide die van Esen gevonden. De pastoor stond met de secretaris van het kerkbestuur klaar om de verloren gildeattributen in ontvangst te nemen. Ze waren blij verrast. Uit alles bleek, dat er maar weinig herinneringen meer bestonden aan het Sint-Jorisgilde en het belang daarvan voor de plaatselijke gemeenschap. Nu ze echter geconfronteerd werden met de historische voorwerpen, kwam ook de drang boven, om er meer van te weten te komen. Het lijkt zelfs niet onwaarschijnlijk dat ooit nog pogingen tot herleving van het gilde worden ondernomen. Want zin voor geschiedenis is er in die streken wel, al was het alleen maar, omdat er in het verleden zo vreselijk veel geleden is. Dat bleek vooral toen de commissie, na de enigszins plechtige overhandiging van het vaandel door commissievoorzitter P. Mertens en Kring-bestuurder Jan Abrahams (zie foto), op uitnodiging van de gastheren de prachtige van oorsprong middeleeuwse kerk ging bezoeken. Die heeft men namelijk na de Eerste Wereldoorlog, toen het afschuwelijke slagveld aan de IJzer zo dichtbij was, eigenlijk helemaal opnieuw moeten opbouwen. Het is dan ook niet verwonderlijk, dat in haar interieur tal van herinneringen aan die dramatische periode zijn bewaard.

Na dit leerzame en indrukwekkende bezoek aan de kerk werden de Nederlandse gasten door de pastoor spontaan getrakteerd in het plaatstelijke café, waarna ze dwars door het Vlaamse land naar Brugge togen. Daar werd een forse stadswandeling gemaakt, die haar hoogtepunt vond in een bezoek aan het van 1574 daterende Gildehuis van de Koninklijke Hoofdgilde Sint-Sebastiaan. Dit historische gebouw is met het omringende park nog steeds als schuttershof in gebruik, maar herbergt daarnaast in de pronkzaal en een aantal bijruimtes een compleet museum over de eigen geschiedenis. Het is voor Nederlandse gildebroeders een openbaring om met deze rijkdom uit het verleden, waaraan we ook in eigen kring nog zoveel waarde hechten, geconfronteerd te worden.

Het mag duidelijk zijn, dat gildebroeders die Vlaanderen bezoeken er geen vasten- en onthoudingsdag van hebben gemaakt. Daarom staat het wel vast, dat met deze tocht niet alleen de verbroedering met onze Vlaamse buren, maar ook die onder elkaar was gediend.

Sint Sebastiaan Tilburg viert 25 jaar ontwaken

Op 3 april 1965 droeg de Tilburgse ondernemer Theo Donders bij de opening van zijn nieuwe zaak aan het gemeentebestuur van Tilburg het gildezilver, archief en andere attributen van het tenminste al in 1504 bestaande Koninklijk Handboogschuttersgilde Sint Sebastiaan van Willem III over. Daarbij deed hij de oproep om samen met hem te zorgen voor de herleving van dit gilde, waarvan zijn in 1926 overleden grootvader Jos Donders de laatst levende gildebroeder was geweest. Aan deze geste was een lange voorgeschiedenis voorafgegaan. Het was in Tilburg zeker niet onbekend, dat de gildeschat van Sint Sebastiaan na het indommelen van het gilde in de negentiger jaren van de vorige eeuw in de familie Donders bewaard was gebleven en er waren ook al eerder pogingen ondernomen, bijvoorbeeld door het vooroorlogse Kring-bestuurslid Lambert de Wijs, om tot heroprichting te komen. Na de oorlog was het vooral Jos Jacobs (gesteund door de belangstelling van bestuurders als van Rijckevorssel en van de Mortel), die deze draad weer opnam. Zijn niet aflatende ijver, gecombineerd met het historisch besef van Theo Donders, vormden de inspiratiebron voor de overdracht en de daarbij geformuleerde uitdaging. Het zou daarna toch nog bijna twee jaar duren, voordat (na een aantal min of meer succesvolle oproepen en voorbereidende bijeenkomsten) op 7 november 1966 een voorlopig bestuur kon worden gevormd, voornamelijk bestaande uit afstammelingen van gildebroeders van Sint Sebastiaan uit de 19e eeuw. Samen met een aantal geïnteresseerde vrienden, totaal 15 in getal, konden zij op 20 januari 1967 de eerste 'Staatsiedag' na het ontwaken vieren. Het is dat feit, dat in het weekend van 18 en 19 januari jongstleden door het nu weer bloeiende gilde sober maar indringend werd herdacht.

Tijdens de jubileumreceptie werd namens de voorbereidende commissie door Jos Zeegers het resultaat van een zorgvuldig voor de andere gildebroeders geheim gehouden activiteit onthuld. Het betrof hier een uitgave, in eigen beheer, in zeer beperkte oplage van reprodukties van litho's door de in 1988

gestorven gildebroeder Jan van Riel, voorstellende episoden uit het Boek der Openbaring of de Apocalyps van de apostel Johannes. De losbladig in een cassette geborgen foto's worden voorafgegaan door een biografische inleiding en een beschouwing over het werk van de kunstenaar. De eerste exemplaren van het werk werden uitgereikt aan de zoon en dochter van Jan van Riel, die als dank een van de originele litho's, voorstellende een als koning met handboog afgebeelde ruiter, aan het gilde cadeau deden. De andere originelen en die van een soortgelijke serie over het boek Genesis waren gedurende de receptie tentoongegteld. Veel gildebroeders hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt om een exemplaar uit dit indrukwekkende werk aan te kopen. Eén complete serie blijft bewaard.

Dit deel van de jubileumviering moet gezien worden als een bijzondere vorm van het inmiddels bij Sint Sebastiaan traditie geworden onderdeel van elke jaarlijkse Staatsiedag, de "confrontatie", d.w.z. het kennis laten maken door de gildebroeders met het werk, beroep of bezigheid, van een van hen. Het gilde ziet het immers als een in deze tijd passende vertaling van de traditionele doelstelling van het gilde om de leden te steunen en te stimuleren in dat wat zij in hun eigen werk of daarnaast in de maatschappij kunnen en willen betekenen. Op het thema van de "confrontatie" werd daags daarna, na een door pastoor A. Ooms en deken L. Bijl geleide Eucharistieviering in de kerk van 't Heike, op nog een andere manier doorgegaan. Alle gildebroeders en -zusters waren uitgenodigd om iets van hun vrije-tijdsbesteding te tonen in een soort markt in het gildehuis 'Boerke Mutsaers'. Het was verrassend te ervaren hoe veelzijdig de belangstelling binnen het gilde is en hoeveel men naast of in het verlengde van zijn of haar werk aan creativiteit ten toon weet te spreiden. De voor dit programma-onderdeel uitgetrokken tijd was eigenlijk te kort om alles te kunnen bekijken, temeer omdat iedereen ook nog druk was om in de eigen 'kraam' de 'klanten' te woord te staan.

Toch vond men ook nog tijd om aan de uitbater van het gildehuis een wel bijzonder herinneringsgeschenk over te dragen. Van buiten nat wordend door de regen en van binnen door de erewijn werd toegezien hoe de oudste gildebroeder, Gildeheer Kees Bressers, samen met zijn kleinzoon, de tamboer Erik Bressers, een al forse plataan plantten, waaronder het over enige jaren tijdens het koningschieten veilig schuilen zal zijn voor terugketsende pijlen.

Met de traditionele gildemaaltijd werd deze tweede lustrumdag besloten. Het Sebastiaansgilde is klaar voor de volgende vijfentwintig jaren en hopelijk ook nog vele jaren daarna.

Kempenland

Nieuwe kringsecretaris en ere-raadsheer

Tijdens de Algemene Vergadering van 27 april trad Jac. Govers om gezondheidsredenen terug als kringsecretaris. De kringvoorzitter deed Jac als bestuurder uitgeleide met de woorden: "Een actief bestuur is als de motor in een auto, die de aandrijfkracht levert. En de secretaris is daarin de centrale figuur, de as waar alles omdraait. De as ook, die de stuwende kracht overbrengt naar de wielen, waardoor het geheel in beweging komt en in beweging blijft. Deze vergelijking komt spontaan in mij op, nadenkend over de rol van Jacques Govers in het bestuur van Kring Kempenland. Want Jacques heeft in de ongeveer twaalf jaar van zijn bestuurschap wel heel veel gepresteerd, heel veel in beweging gebracht en gehouden. En hij heeft dat gedaan met toewijding, een perfectie en een uitgebreidheid, die aanstekelijk werkte op mijn medebestuursleden. En ook, dat weet ik zeker, op vele gilde-overheden en gildebroeders. Jacques heeft zijn aftreden gemarkeerd met een samenvatting van wat hij ziet als de taken van de Kringsecretaris. Daaruit blijkt niet alleen de veelheid en de verscheidenheid van zijn kringactiviteiten. Maar het wekt ook verbazing en bewondering, zonder dat het zijn bedoeling was, voor de manier waarop hij aan het simpele artikel vijftien van ons huishoudelijk reglement vorm en inhoud wist te geven. Zijn bedoeling van deze samenvatting was alleen maar om zijn, nog onbekende opvolger, een hand toe te steken en hem voor te gaan; hem op weg te helpen, uit zorg voor de kring.

In de afgelopen vier jaar, dat ik met Jacques heb mogen samenwerken, heb ik hem echt leren kennen en waarderen. Niet dat hij voorheen een onbekende was, want we zijn broeders van hetzelfde gilde. Maar je komt pas echter nader tot elkaar, als je geruime tijd intensief en veelvuldig met elkaar optrekt. Zonder hem zou ik veel meer moeite gehad hebben om ingewerkt te raken in die merkwaardige functie van kringvoorzitter. Jacques was de man, die wist waar de voetangels en klemmen lagen en die op tijd waarschuwde om die te vermijden. Want het gildewezen, met al zijn verschillende gilden, met al die uiteenlopende diciplines, tradities en gebruiken, is een bijzonder ingewikkelde organisatie. Daarin kun je pas geleidelijk wegwijs worden. Jacques was ook altijd de motor achter het vergaderen. Het communicatiesysteem dat elk halfjaar via discussies binnen het dagelijks bestuur, kring- en districtsvergaderingen tweemaal per jaar culmineert in de grote Algemene Kringvergadering van het voor- en het najaar. Ik heb Jacques leren kennen en waarderen als de man op de achtergrond, die onopvallend voor duizend en een dingen zorgde. De man die er altijd was. Die zorgde dat alles klopte; dat afspraken werden nagekomen, dat niet vergeten werd wat van belang was. Die man die van een functie een taak maakte. Zijn devies, zijn wapenspreuk, is kort maar krachtig: Servier. Dat is dienstbaarheid, broederschap en gildestijl. En het ligt dus voor de hand, dat het Kringbestuur hem niet zomaar kan laten aftreden met een welgemeend "Dank je wel Jacques!". Het bestuur heeft gemeend daarom Jacques te eren met de hoogste onderscheiding, die de Kring kent en dat is het gouden medaillon van Kempenland. Het is mij een voorrecht dat nu aan deze gildebroeder uit te reiken. Jacques bedankt!

v.l.n.r. H. Luiten (voorzitter), H. Janssen (nieuwe secretaris), J. Govers (scheidende secretaris)

Tevens ging de vergadering met applaus akkoord met de benoeming bij acclamatie van Jac Govers tot Ere-Raadsheer van Kring Kempenland. Zijn opvolger als kringsecretaris, tevens bij acclamatie benoemd, is Henk Janssen, gildebroeder van de Ridderlijke gilde van St. Sebastiaan Eindhoven.

Drieluik Sint-Catharinagilde Biortem en Gestel

Het was geen zeer aparte dag voor dit gilde, die vierentwintigste november 1991. De gewone Catriendag werd

gevierd. Toch gebeurde er iets bijzonders. Het gilde werd een drieluik rijker. Niet zomaar drie luiken; nee, een echt triptiek; een ledenlijst als drieluik met St. Catharina als middelpunt. Het was de wens van zes gildebroeders, die betrokken waren bij de herleving van het gilde in 1980, om na tien jaar gildebroederschap iets aan het gilde te schenken. Dat werd realiteit toen de eigen gildebroeder Leo van der Sangen het idee opperde om voor het gilde een drieluik te maken. Inmiddels hangt het in de gildekamer en is het een schitterende aanwinst.

Drieluik met gildesymbolen.

Het ontwerp en de beschildering in acrylic-verf zijn van Leo van der Sangen. De eikehouten panelen zijn gemaakt door Wil van de Broek, meubelmaker en gildebroeder van het Sint-Jorisgilde Gestel. Het drieluik is 70 cm hoog en in geopende toestand 71 cm breed. In gesloten toestand laten de beide luiken het rad van St. Catharina zien. Tevens zien we de wapens van Noord-Brabant, Eindhoven, Kring Kempenland en van de voormalige gemeente Gestel. (St. Lambertus). In geopende toestand staat op het middenpaneel op de voorgrond St. Catharina met het zwaard, waarmee zij onthoofd werd. In haar linkerhand houdt zij een geopend boek, symbool van haar wijsheid. Op haar hoofd een kroon, die de adellijke afkomst weergeeft en aan haar voeten het rad, waarmee ze werd gemarteld. Haar mantel is in rood uitgevoerd, de kleur van haar martelaarschap. Het bovenkleed is groen, de kleur van de hoop. Op de achtergrond staat de oude Blaarthemse kerk en in het midden is het wapen van de adellijke familie Van Eijck te zien. Leden van deze familie hebben schilden aan het gilde nagelaten. Links onder staat op de achtergrond een hoog huis, het vermoedelijke oude Gagelbosch. Dat was de woning van de jonkers Van Eijck. Rechts op de achtergrond is het kunstwerk "de roestige driehoek" te Gestel te zien. Dat staat op de vroegere gronden tussen de Blaarthemse kerk en Gagelbosch. Als het linker luik geopend is, zijn bovenin de symbolen van de gilde-overheid te zien. Dat zijn de voorzittershamer van de regerend-deken, de pen en inktpot van de deken-schrijver en het kasboek van de deken-schatbewaarder. Daarachter staan weer de kleuren van het gilde en het jaartal van de vermoedelijke oprichting: 1556. Daar weer onder staan de namen van de leden van de overheid. Het rechterluik toont bovenaan de attributen en activiteiten van het gilde. Dat zijn de trom, het vendel, de kruisboog en de schutsboom met de wip. Dit tafereel wordt aangevuld met de kleuren van de Brabantse vlag en het jaartal 1991. Dat laatste staat in verband met het jaartal van de schenking en het jaar, waarin het gilde 435 jaar bestond. Daaronder staan dan de namen van alle gildebroeders.

Jeugdtoernooi trommen, vendelen, bazuinblazen

Op zondag 3 mei vond het elfde jeugdtoernooi plaats op de gildeweide van het prachtige schietterrein "D'n Schutsherd" van het H. Kruisgilde Gerwen aan het Lankveld. Vol verwachting kwamen ongeveer veertig gildebroedertjes bijeen, om als inleiding op het gildeseizoen vast wat wedstrijdervaring op te doen. Net als op een echte gildedag werd een massale opmars en vendelhulde gehouden voor een mini-tribune.

Uiterste concentratie.

Kringvoorzitter Henk Luiten, voor het eerst vergezeld van de nieuwe kringsecretaris Henk Janssen, nam de groet in ontvangst. De secretaris was weliswaar nog zonder hoed ("Mijn voorganger heeft een kleinere kop."), maar dat mocht het decorum niet verbreken. Henk Luiten verwelkomde de gildebroeders en wenste hen succes: "Er zijn vandaag geen verliezers, maar gildebroeders die als besten een prijzenschild ontvangen en anderen die daarbuiten vallen. De inspanning van het meedoen, de ervaring die opgedaan wordt, het broederlijk met elkaar omgaan is de winnaarsprijs, die jullie allen meekrijgen."

Ontspanning.

De wedstrijden werden intensief beleefd, waarbij in vele gevallen de juryleden meer de nadruk legden op het geven van opbouwend advies, dan aan uitsluitend een beoordeling. Dat is ook de intentie van deze dag. Initiatiefnemer van het eerste toernooi Leo Simons keek met welgevallen naar de goede opkomst en de serieuze verrichtingen van de deelnemers, als bewijs dat dit toernooi een goed leven beschoren lijkt. Het H. Kruisgilde Gerwen verdient een compliment voor de goede organisatie.

Beloning

Opening schietterrein Sint-Jorisgilde Vlokhoven

Op 5 juli worden het schietterrein en het gildehuis "Bokt" officieel geopend. Na de H. Mis zal omstreeks twaalf uur de opening en inzegening plaatsvinden. In de middag zijn er wedstrijden met luchtbuks op wip, puist en vlakbaan en met kruisboog op wip. Het terrein is te vinden door, op de ventweg langs de Eindhovenseweg van Eindhoven naar Son, de weg "Bokt" in te slaan. Info: 040-119358

Peelland

Het familiegilde van St. Antonius Abt

Het gilde St. Antonius Abt uit Lierop is een zogenaamd familiegilde, evenals haar zustergilde. Deze familiegilden zijn een bijzonder verschijnsel in het gildewezen. Om lid van dit gilde te kunnen worden, moet men "van den bloede en van het mannelijk geslacht zijn". Volgens artikel 7, lid 1a van de Statuten moet men, om lid te kunnen worden: "Uit hoofde van familie het gildebloed bezitten, dat wil zeggen gildebroeders-kind zijn of met een gildebroeder-dochter getrouwd zijn." Lid 1d van hetzelfde artikel bepaalt, dat de leden uitsluitend "van het mannelijk geslacht zijn." Hoe geëmancipeerd Lierop ook moge zijn, vrouwen kunnen geen lid worden. De overheid heeft echter naar aanleiding van het gildecongres van 1987 in Schoten, waar gesproken werd over de vrouw in het gilde, in 1988 een werkgroep opgericht. Van die groep "Vrouw in het gilde" maken alleen vrouwen deel uit. De mening van de overheid is, dat een gilde, en zeker een familiegilde, geen bestaanrecht heeft, zonder medewerking en inbreng van de vrouwen. Dat het betrekken van de vrouwen bij het gilde een positieve uitwerking heeft, staat inmiddels vast: Voorzitter en secretaris van het comité "Kringgildefeest 1990" waren vrouwen! Het ontwerp voor de uniformen kwam in 1990 uit de koker van de dames. Ook stelden zij de Eucharistieviering samen tijdens de Hoofdliedendag te 's-Hertogenbosch in 1990. In mannelijke lijn dus. Daarom wordt in Lierop weleens gezegd: "Ze gaan alleen bij de schut vanwege hun kinderen." Bij gilde St. Antonius is het zo, dat de vader contributie betaald moet hebben aan de schut, voordat een zoon lid kan worden. Maar meestal meldt de vader zijn zoon (of zonen) aan en betaalt de contributie. En de jongelui laten dat maar zo, totdat ze zelfstandig gaan wonen of trouwen. Men kan ook gildebroeder worden, als men van de "kouwe kant" is. De man van een gildebroeder-dochter mag als "aangetrouwde" tot het gilde toetreden. Een zoon (of de zonen) uit dit huwelijk, bezit(ten) dan vanuit die afstamming het "gildebloed". Lierop is een kerkdorp van de gemeente Someren. Alleen de in de gemeente Someren wonende gildebroeders kunnen deelnemen aan de tweejaarlijkse strijd om de koningstitel. Ook is bepaald dat iemand die buiten Someren gaat wonen, formeel lid blijft van het gilde, maar geen contributie hoeft te betalen. Bij terugkomst in het Somerse, wordt zo iemand weer gewoon lid. Door de grotere mobiliteit verlaten jonge, actieve gildebroeders Lierop steeds vaker vanwege studie, werk of huwelijk. Ze worden hierdoor van het koningschieten uitgesloten, ook al blijven ze actief als geüniformeerd gildebroeder. Het gilde telt ongeveer honderdvijftig leden, waarvan zevenentwintig geüniformeerden. Van deze honderdvijftig wonen er een honderdtal in Lierop, bijna dertig in de andere kerkdorpen van de gemeente Someren en de rest woont buiten de gemeente. Om toch een redelijke oplossing voor het koningschieten te vinden is een commissie in het leven geroepen. Die gaat bekijken of de statuten op verantwoorde manier kunnen worden aangepast of uitgebreid, zodat deze gildebroeders aan het koningschieten kunnen deelnemen.

Nieuwe schietboom in gebruikgenomen

Dankzij de leden, de medewerking van de gemeente en diverse sponsors werd er bij het jeugdhuis door het Sint-Willibrordusgilde Bakel een prachtige schietboom met kogelvanger geplaatst. Op koninginnedag 1992 werd deze in gebruikgenomen. Om twee uur kwamen de genodigden bijeen, waaronder burgemeester, pastoor en vertegenwoordiger van het kringbestuur. Na de koffie trok men naar het schietterrein. Na het welkomstwoord door de kapitein, zegende Mijnheer pastoor de gildeboom in, door er een kruisje in te zetten. Hij feliciteerde het gilde met deze aanwinst. Ook loco-burgemeester, Fr. van Heuven, feliciteerde het gilde. Het ontving van de gemeente alle medewerking. Zelfs de sierbestrating in de vorm van een gildeschild, is door de gemeente gratis aangelegd. Deze aanwinst is mede door de gunstige ligging in de kom van het dorp, een prachtig gezicht, aldus de burgemeester. Daarna loste hij het openingsschot. Ook de jeugdcentrum-voorzitter feliciteerde het gilde. Hij zei te hopen, dat het schietterrein er voor zal zorgen, dat de samenwerking met de jeugd zal groeien. Namens het jeugdcentrum bood hij het gilde een schild aan. Hierna begon de schietwedstrijd voor iedereen, met een zilveren herinneringskruis als inzet. Bij het honderdachtenvijftigste schot was gildebroeder G. Bouwmans de gelukkige. Grardje is de gildeschietmeester. Hij maakte ook de vogel. Dit erekruis was de bekroning op zijn vele werk voor het gilde. Daarna trok het gezelschap naar het gildehuis waar, onder het genot van een biertje, deze dag besloten werd.

"Gildebroeders wat ziet ge er prachtig uit"

Op zaterdag 25 april 1992 toonde het Sint-Jorisgilde Deurne haar nieuwe uniformen aan de bevolking. 's Morgens werd om tien uur een H. Mis uit dankbaarheid opgedragen door pastoor A. Hasselman. De pastoor wijdde de nieuwe uniformen op een heel bijzondere manier. Op de trappen van de kerk werd vervolgens een groepsfoto gemaakt.
Vandaar ging het naar Huize Wolfsberg, om bij de beschermheer de vendelgroet te brengen. Hoofdman H. Engelen sprak namens het gilde een dankwoord tot de familie van Doorne. Zij dragen het gilde een warm hart toe en hebben het altijd

gesteund wanneer het nodig was. Zo ook bij de aanschaf van de nieuwe uniformen. Als dank bood het gilde een pop aan, uiteraard gekleed in de nieuwe gildekleding. Het lag in de bedoeling om een tocht door enkele wijken te maken. Jammergenoeg was de regen spelbreker. Dankzij de snelle medewerking van Taxi de Wit, kwamen allen droog bij burgemeester J. Smeets. De hoofdman dankte hem voor zijn geweldige inzet voor het Deurnese gildewezen en voor zijn inzet voor het behoud van Huize De Wieger. Op die plaats is het Sint-Jorisgilde in 1925 nieuw leven ingeblazen. De hoofdman was er trots op, de burgemeester namens het Sint-Jorisgilde, te mogen sieren met de gildesjerp, als teken van broederschap met het Sint-Jorisgilde. Tenslotte werd gildebroeder J. Smeets benoemd tot Erelid van het gilde. Voor mevrouw Smeets was er een bos bloemen in de gildekleuren. Het weer was opgeklaard, daardoor kon een bezoek gebracht worden aan het gildehuis van het zustergilde van St. Antonius Abt. Om vervolgens naar de koningin-van ere, mevrouw M. Keunen- v.d. Pol, te trekken. Het gilde had de verplichting haar de vendelhulde te brengen. De familie Keunen werd hartelijk gedankt voor de bijdragen aan het gilde. Het was de tweede maal dat er een vendelhulde aan huize Keunen werd gebracht. Want in 1985 was haar man koning-van-ere. Later werd hij gildebroeder van St. Joris, maar deze dag ging de belangstelling uit naar mevrouw Keunen. Omdat het keizerspaar, Van Rooy-Manders, vorig jaar het 20-jarig keizersschap vierde, ging het gilde hen vervolgens een vendelhulde brengen. Het keizerspaar werd bedankt voor hun inzet. Zij mogen er trots op zijn dat hun oudste zoon en twee kleinkinderen ook lid zijn van het gilde. Door dit bezoek konden hen ook de nieuwe uniformen getoond worden. Beiden keken op van het resultaat. Tijdens de receptie waren er vele woorden van waardering voor de uniformen, waarin het gilde nu de gemeenschap opfleurt. Wethouder Maas zei: "Gildebroeders wat ziet gij er prachtig uit." Hij dankte het gilde voor het op deze manier in stand houden van het culturele en historische leven in Deurne. F. van Thiel, voorzitter van Kring Peelland, zei blij te zijn en trots op het Sint-Jorisgilde, dat met deze nieuwe uniformen het kringgebeuren weet op te frissen. Er waren vele vertegenwoordigers uit Deurne, evenals afgevaardigden van het gildewezen, zowel binnen als buiten Kring Peelland. Om negen uur sprak de hoofdman een dankwoord aan hen, die het mogelijk maakten, dat het gilde in het nieuw kan uittreden. Hij hoopte dat de Deurnese bevolking het gilde zal blijven steunen, want samen met de gildebroeders en -zusters kunnen we behouden wat wij van onze voorouders hebben gekregen.

Gilden uit Someren en Asten schieten voor Zorgenkind

De vier Somerense gilden en het Sint-Jorisgilde uit Asten kunnen tevreden terugkijken op de door hen georganiseerde liefdadigheidsschietwedstrijd op de schutsbomen te Lierop. Mede door het mooie weer waren velen naar het schietterrein gekomen, waar de organisatie in handen was van het O.L. Vrouwegilde. Na afloop kon de netto-opbrengst van fl. 1173,90 overhandigd worden aan het bestuur van de vereniging "Zorgenkind", afdeling Asten en Someren. Dit dankte de gilden voor de mooie geste. De eerste bij elk onderdeel waren: kampioen: H. v. Keulen Someren-Eind; ere-kampioen: T. van Rooy-Donkers Lierop; personeel: B. Vorstenbosch Lieshout; vrije-hand: K. v. Moorsel Lierop; bejaarden: J. v. Lieshout Beek en Donk; viertal: Gilde O.L. Vrouwe van de Zeven Weeën Lierop; puist: A. Vlemmix Lierop.

Een lang gekoesterde wens gaat in vervulling

In het perkament dat het Gilde O.L. Vrouwe van de Zeven Weeën bezit, staat dat de schutters van dit gilde in 1527 het besluit namen om in de kerk van Lierop op de derde zondag na Pasen het feest van O.L. Vrouw der zeven weeën te vieren. Want dit hoogfeest was begiftigd met een grote aflaat. Zo besloot men om in de Lieropse kerk de broederschap van O.L. Vrouw van Zeven Weeën te onderhouden volgens de richtlijnen uit de bul van Paus Alexander VI (1492-1503). Dit deden toendertijd op gelijke wijze de gilden van Asten, Weert en Antwerpen. Het gilde was al vele jaren op zoek naar een beeld(je) van de patroonheilige; O.L. Vrouw met zeven zwaarden in het hart. Binnen het gilde komt daarvan de eerste afbeelding voor op het gildevaandel uit 1797. De afbeelding komt vanaf 1797 ook regelmatig voor op het koningszilver. De deken-schrijver wilde het gilde, bij gelegenheid van zijn 25-jarig huwelijksfeest, een beeld van de patroon aanbieden. Ondanks veel speuren bij diverse instanties, beeldenhandelaren, broederschappen en kerken met dezelfde patroon, kon men toch niet in het bezit komen van de juiste voorstelling. Uiteindelijk kon dan een beeldje (50 cm. hoog) gekocht worden. Daarop heeft men in zilver het hart met zeven zwaarden laten aanbrengen. Hoe oud het is, is onbekend. Op het plaatje aan de voet staat slechts: Avendia-Rio de Janeiro. Toen men ook nog in het bezit kon komen van een passende stolp met voet en lint, zagen de schenkers al hun moeite toch nog beloond. Vol trots toonde hoofdman Rinus Hurkmans het gilde de nieuwe aanwinst. Hij beloofde te zorgen voor een waardige plaats binnen het gilde.

Sint-Jorisgilde Deurne in het nieuw.

Velerlei activiteiten in Loon op Zand

Op zondag 2 februari werd door het Sint-Ambrosiusgilde een kouwe klauwen toernooi gehouden op de jeu de boule-banen. Er waren vierentwintig deelnemers (leden en huisgenoten), die elk vier wedstrijden gooiden. (1e K. Wijdemans, 2e G. v. Dongen, 3e L. v.d. Wiel). Op 23 maart bracht het Sint-Willibrordusgilde uit Alphen een tegenbezoek aan Loon op Zand. St. Ambrosius had dit keer het beste viertal (349 punten), tegen St. Willibrordus 326 punten. Op zondag 5 april waren schutters van Les Brigants uit Ingelmunster en uit Oostende (België) te gast. Het was een fijne verbroederingsdag. Op dinsdag 7 april hield Jan Vera een dia-avond over het Loon op Zandse gildegebeuren in bejaardencentrum "De Venloene". Het gilde werkte ook mee aan de Witte Donderdagviering in de kerk. Na afloop werd de wacht gehouden bij het Allerheiligste. Tweede paasdag was er voor de kinderen paaseieren zoeken. De schutters hadden nadien hun paaseiverschieting. Op koninginnedag nam het gilde deel aan de opening van de oranjefeesten. 's Middags was er Open-Huis op het schietterrein, met diverse bezigheden: doelschieten op 10 meter, wipvogelschieten, jeu de boule en gezellig samenzijn. Het hoogtepunt vormde het burgerkoning-schieten. De heer G. de Jong werd voor de tweede keer burgerkoning. Op 3 mei werd de J. v.d. Wiel-beker verschoten; dit keer in Loon op Zand. De uitslag: eerste Sint-Antonius en Sint-Sebastiaangilde Haaren (28 treffers), tweede: Sint-Sebastiaangilde Oisterwijk (19 punten), derde: Sint-Ambrosiusgilde Loon op Zand. Haaren won de beker voor de tweede keer. Op maandagavond 4 mei namen de gilden St. Hubertus en St. Ambrosius deel aan de dodenherdenking: dit jaar in de kerk van Loon op Zand. Na afloop werd een krans gelegd bij de plaquette van de Loonse gevallenen.

Uniformenfonds had binnen een jaar gevolgen

Bij het 375-jarig bestaan van het Gilde St. Antonius en St. Sebastiaan Haaren, dat op 29 en 30 juni 1991 gevierd werd, is een uniformenfonds in het leven geroepen. Binnen een jaar kan het gilde zich voor het eerst in nieuwe kostuums tonen op de Kringdag te Veghel. Dankzij het Anjerfonds, hoofdsponsor Copal uit Haaren en vele anderen is dit verwezenlijkt.

Nederlands Kampioenschap schieten in Oeffelt

Op zondag 30 augustus aanstaande zal het gilde Salvator Mundi het Nederlands kampioenschap geweerschieten organiseren. Naast het trommen en vendelen heeft het gilde een actieve schuttersgroep. Vorig jaar hebben zij door hun inzet en teamgeest het Nederlands Kampioenschap in Vessem weten te veroveren. Als beloning mag Oeffelt deze dag in 1992 organiseren. Dan zullen er, ijs en weder dienende, maar liefst drie- tot vierhonderd gildeschutters in Oeffelt aanwezig zijn. De organisatie en voorbereiding gebeurt in nauwe samenwerking met schutterij "Wilhelmina". Op de mooie accomodatie van die vereniging zal de wedstrijd ook plaatsvinden. Het gilde nodigt iedere schutter uit, dit evenement op de agenda te zetten. Wilt U daadwerkelijk mee-organiseren of financieel steunen? U bent van harte welkom.
Telefonische informaties: 08856-1973 of 08856-1276.

Nieuw onderkomen Heilig Bloedsgilde Boxmeer

Het zat al langer in de pen, maar nu is het er toch van gekomen: een eigen onderkomen voor het Heilig Bloedsgilde van Boxmeer. Dat heeft haar intrek genomen in 't Tweespan. Nadat tijdens de winterse feestdagen enkele gildebroeders hun schouders onder de werkzaamheden hadden gezet en de verhuizing onder hun hoede hadden genomen, konden de tamboers er hun eerste repetities houden. Donderdag 13 februari is tijdens een extra feestelijke vergadering het buurthuis officieel in gebruik genomen.

Primeur voor Sint-Antoniusgilde Well

Piet Zegers behaalde in 1991 voor de derde keer de koningstitel van het Sint-Antoniusgilde Well. Eerder was hem dat al in 1983 en in 1988 gelukt. Piet en zijn vrouw Gertie vormden in die jaren samen het koningspaar. Op 17 januari vierde het gilde het Sint-Tunnesfeest. Precies zeven dagen daarvoor werd bij het koningspaar hun eerste kind geboren, Prins Geert. Het koningspaar had al eerder gehoopt dat hun eerste voor de zeventiende januari geboren zou zijn. Dan zou er een mooie doopplechtigheid plaats kunnen vinden. Want wat is er nog mooier dan je prins te laten dopen in aanwezigheid van het gehele Sint-Antoniusgilde in vol ornaat,

Gilde St. Antonius en St. Sebastiaan Haaren op z'n gildebest.

Geert wordt opgenomen in de gemeenschap.

waaronder de ouders als koningspaar? Aan alles had de koningin gedacht.
Het doopkleed had ze zelfs gemaakt van dezelfde stof als haar koninginnekleed. Het gilde was om zeven uur op de naamdag van de patroon in de Sint-Vituskerk van Well aanwezig. Aan het einde van de Eucharistieviering vond de doopplechtigheid plaats. Gildepriester G. Maesen deed dat op zijn eigen niet te overtreffen gildewaardige manier. De jeugdleden assisteerden bij de doop. Na de doop gingen de ouders met hun prinsje, vergezeld door de jeugdige gildebroeders met brandende kaarsen, naar het Maria-altaar. Pastoor Maesen voegde nog iets speciaals toe. Bij de doop had Geert namelijk drie namen gekregen. De gildepriester zei: "Eigenlijk zou ik hier als vierde naam "Antonius" aan toe willen voegen". Nog nooit eerder werd bij het Sint-Antoniusgilde Well een koningszoon op de naamdag gedoopt. Daarom wordt er in Well van een primeur gesproken.

St. Tunnis en verkenskoppen aan de man brengen

Op 17 januari vierde het Sint-Joris en Sint-Anthoniusgilde Maashees de feestdag van St. Anthonius, tweede patroon van het gilde. Op de teeravond lieten de gildebroeders zich de maaltijd goed smaken. De avond werd verder onder genot van gildebier en enkele spellen doorgebracht. De openbare viering van St. Tunnis, zoals deze heilige in Maashees wordt genoemd, wordt altijd de eerste zondag na zijn naamfeestdag gehouden; dit jaar op 19 januari. Gilde en parochiegemeenschap, waarvan St. Tunnis ook de patroon is, begonnen de dag met een Eucharistieviering. Na de mis werd de kopkesmert gehouden. Daarbij worden in het openbaar delen van "het verken van St. Tunnis" verkocht. In voorbije eeuwen werden op deze dag de bezittingen van de kerk, aan de meestbiedende verpacht. Ook werden opbrengsten uit bezittingen en roggerenten verkocht. De gildemeesters leidden de verkoop. Zij waren ook kapelmeesters. En na de verheffing tot zelfstandige parochie in 1804 kerkmeesters. Verpacht werden de "kerckepassen" en het "gildelandt" bestaande uit bos en bouwland. Verkocht werden de pachten in roggerenten en verder hoenders en halve varkenskoppen. Deze laatste werden door de boeren geofferd aan St. Tunnis. Om op zijn voorspraak gevrijwaard te blijven van tunnisvuur; de gevreesde varkensziekte. Tegenwoordig worden nog uitsluitend delen van het varken verkocht. De verkoper is een "ruuper". Hij brengt de varkenskoppen aan de man. Het gilde biedt schalen met vleeswaar aan; voor de gildekas. Het kerkbestuur houdt de verkoop ten bate van de kerk. De mert is een spel van loven en bieden. De laatstbiedende komt in het bezit van het aangebodene. Het gilde bood ook dit jaar weer vele malen op stukken van het varken. Gildebroeders zelf waren verschillende malen de laatstbiedenden. Pastoor Theunissen was heel tevreden met de opbrengst voor de kerk: vijfduizend gulden in nog geen drie uur.

De zilveren pijl

Het gilde St. Sebastiaan uit Bergen op Zoom en Borgvliet hield op 17 mei 1992 voor het eerst een verschieting met als inzet de Zilveren Pijl. Om deze trofee is in de zestiende eeuw ook al gestreden, maar toen als onderdeel van een landjuweel. Het is de bedoeling dat deze verschieting tussen de handbooggilden van de kring elk jaar in mei zal plaats vinden. Het Bergense gilde is er trots op, dat de verschieting op het "Ravelijn" plaatsvond. Het "Ravelijn" is een van de mooiste historische plekjes van de stad en dicht bij het oude stadscentrum. Door de verschieting hier te houden, denkt het gilde een manier te hebben gevonden, zich bij de Bergse bevolking te manifesteren.

Vernieuwd gildelokaal officieel geopend

Op 15 februari 1992 werd in aanwezigheid van het College van B & W van Rijsbergen, de gemeentesecretaris, de heren Van Rijcekvorsel en Boot, afgevaardigden van vele zustergilden en de voltallige overheid van het Cloveniersgilde Sint Bavo, het vernieuwde gildelokaal geopend. Hoofdman Piet Boot verwelkomde de aanwezigen. Hij schetste hoe de verbouwingswerkzaamheden tot stand zijn gekomen. Dankzij de belangeloze inzet van een groot aantal gildebroeders heeft Sint Bavo nu een modern, ruim en gezellig gildelokaal. De vier automatische 50-meter banen, voor geweer, werden voorzien van nieuwe richtkijkers en aangepast aan het gildelokaal. Burgemeester N. de Jaeger ging in zijn toespraak terug in de geschiedenis; naar 1699 toen het Cloveniersgilde Sint Bavo van Prins Willem van Oranje, haar Octrooibrief kreeg. Uit de stukken bleek bovendien, dat het gildelokaal een ontmoetingsplaats was voor de leden. Ook de kringvoorzitter benadrukte dat een gilde niet enkel een schietvereniging moet zijn. Maar dat het gilde in deze tijd bovenal een sociale waarde heeft voor leden en gemeenschap. Hierna onthulden burgemeester en hoofdman het naambord van het gildelokaal; de hoop uitsprekend dat velen zich thuis zullen voelen in: De Snaphaan. Na een naamsverklaring schudden velen de gilde-overheid de hand. Onder het genot van een drankje en hapje werd nog geruime tijd nagepraat.
Op 21, 22, 23 en 24 februari werd er ter gelegenheid van de officiële heropening van het gildelokaal, een zilververschieting gehouden. Hieraan namen ongeveer 150 personen deel, waaronder vele "vrije schutters". Het Sint-Bavogilde, gevestigd aan de Lagestraat te Rijsbergen, kan terugzien op een zeer geslaagd en prima georganiseerd feestprogramma. Het is te hopen dat velen elkaar in De Snaphaan zullen kunnen ontmoeten.

Teteringen organiseert gildedag

Het Teteringse Sint-Ambrosiusgilde is klaar met de legpuzzel voor het weekeinde van 3 tot en met 5 juli. Het heeft, als kleine vereniging, toch de uitdaging aangenomen een gildedag, met aanverwante activiteiten, aan te pakken. Daarmee het bewijs leverend dat een kleine gemeenschap niet opgeslokt hoeft te worden door grotere broers (!). Een bloeiend verenigingsleven is de basis voor een gezonde en fijne woongemeenschap. Dat is ook een van de redenen waarom het gilde het aangedurfd heeft, de organisatie van dit evenement op zich te nemen, gestimuleerd door de toezeggingen van vele verenigingen en de prettige medewerking, die is ondervonden van pastoor, burgemeester en het hele gemeenschappelijke apparaat. Om de kosten te dekken wordt een loterij gehouden en zijn begunstigers geworven. In de feesttent op sportpark De Gouwen treedt vrijdag Golden Earring op. 's Zaterdags worden de Teteringse schutterskampioenschappen verschoten. De Teteringse ouderen zullen dan op hun eigen manier het 40-jarig bestaan van de Bond van Ouderen

vieren. 's Avonds is er mogelijk een Kapelfestival. Zondagmorgen wordt in de Willibrorduskerk de H. Mis opgedragen, waarna koffietafel en erewijn voor genodigden. Om een uur begint de optocht van veertig gilden, gevolgd door massale opmars en wedstrijden. Al met al een flinke klus. Maar het gilde vertrouwt op de hulp van de Teteringse verenigingen en inwoners. Zij laten zien waar hun dorp toe in staat is. ■

Agenda 1992

Noordbrabantse federatie:

5 juli: Kringdag Baronie-Markiezaat te Teteringen bij Gilde St. Ambrosius.
Info: M. Goorden 076-711482.

12 juli: Kringdag Kwartier van Oirschot te Oirschot bij Gilde St. Joris.
Info: H.C.P. van Hout 04997-71258.

23 aug.: Vrij Gildefeest Kwartier van Oirschot te Diessen bij Gilden St. Joris en St. Sebastiaan.
Info: F.J.M. Heuvelmans (St. Joris) 04254-1508.

30 aug.: NBFS-Kampioenschap geweerschieten te Oeffelt bij Gilde Salvator Mundi.
Info: W. Wolters 08856-1276.

10 okt.: Hoofdliedendag NBFS te Den Bosch.
Info: R. Haase 040-811527.

Kruisboogtoernooi:

25 okt. en 1-8-15 nov.: "Zilveren Brabantkruis" te Eindhoven bij Gilde St. Joris Gestel en Blaarthem, schietterrein bij Genneper molen.
Info: P. van den Heuvel 040-416423.

Andere Federaties

5 juli: Oud-Limburgs Schuttersfeest Kanton. Bond E.M.M. te Kelpen-Oler (L) bij Schutterij St. Petrus.
Info: Fed. secr. F. Schrijvers 04451-2386.

26 juli: 350 Jaar bedevaart naar Kevelaer m.m.v. gilden en schutterijen uit de E.G.S.
Info: Secr. Gen. E.G.S.
Math.E.M. van der Voort 040-438521.

19/20 sept.: Europees Koningschieten en Schutterstreffen te Genk (B) bij de Schuttersbond Genker Mijnstreek.
Info: W. Vercruyce, Gemeentehuis Genk, Afd. Sportdienst, Dieplaan 2, B-3600 Genk. 09-32.11.353911. ■

Oud Nieuws VIII

(Berichten uit Meijerijsche Courant 1890-1915)

GESTEL
Sint-Catharinagilde

9 juni 1894:
In de optocht voor het gouden echtpaar Loos, trok dit gilde mee.
28 september 1895:
In de optocht voor het gouden paar van 't Hof te Gestel liep het Sint-Catharinagilde als elfde mee.
11 april 1896:
De heer P. van Laak, kapitein van dit gilde, werd begraven.
7 juli 1897:
Zondag 4 juli werd aan het Sint-Catharinagilde Gestel het nieuwe vaandel overhandigd bij de heer Beelen-Basten. Het vaandel werd door de Liefdezusters van Eindhoven vervaardigd. "Een waarderend woord werd in genoemd koffiehuis gesproken door A.L. van de Laak". Daarna werd een glas gedronken om vervolgens een feestelijke wandeling te maken. Het vaandel: "In het midden prijkt de heilige Catharina op een ovaalronde vlakte, heerlijk geborduurd, terwijl daaronder in prachtige letters gelezen wordt: "St. Catharina Gilde Gestel opgericht in 1565." Het vaandel is te zien in het lokaal van den heer Jacques Jacobs, waar het gilde gevestigd is."
10 augustus 1898:
Het gilde twijfelt of men wel mee zal doen met de optocht bij gelegenheid van de kroningsfeesten, maar "zal naar we hopen wel van idee veranderen en wis niet achterblijven waar het geldt hulde te brengen aan onze dierbare Koningin."
7 december 1898:
"Een lid van het gilde St. Catharina -dit mag wel als een merkwaardigheid vermeld worden- heeft dit lidmaatschap reeds ruim 51 jaren geleden aanvaard, en niet minder dan 24 jaren is hij ouderling. En welk een trouw lid hij is valt wel hieruit af te leiden, dat hij gedurende die 51 jaren nog nooit eenige boeten te betalen heeft gehad. Ziedaar wel een trouw gildebroer."
31 augustus 1907:
Sint-Catharinagilde doet als negende mee in de optocht bij gelegenheid van het ambtsjubileum van de burgemeester.

GESTEL
Sint-Jorisgilde

28 juni 1890:
Dit gilde wordt genoemd in het verslag over het 450-jarig bestaansfeest van het Sint-Martinusgilde te Tongelre.
9 juni 1894:
50-jarig huwelijksfeest van het echtpaar Loos te Gestel:
Er wordt ter hunner ere een optocht gehouden, waarin "het gilde van St. Nicolaas, verschillende gezelschappen schutters, Gilde van St. Joris, Gilde van de H. Catharina."
13 juni 1894:
In de optocht voor het echtpaar Loos trok ook nog de "Schutterij St. Ambrosius" mee.
6 juli 1895:
"Dit jaar met kermis zal de gilde van St. Joris gevestigd bij den heer B. van Gennip, op Maandag koningschieten, terwijl op Woensdag verschillende prijzen worden verschoten. Misschien zal op de laatstgenoemde dag onze Harmonie de gilde vergezellen en gedurende het prijsschieten eenige nummers ten gehoore brengen."
28 september 1895:
In de optocht b.g.v. het gouden huwelijksfeest van D. van 't Hof en echtgenote loopt dit gilde als tweede mee. Het Sint-Nicolaasgilde loopt als vijfde en het Sint-Ambrosiusgilde als tweeëntwintigste, terwijl het Sint-Catharinagilde de elfde plaats inneemt.
3 juli 1900:
"Gisteren had alhier het Koningschieten plaats der Sint-Joris gilde. Om twee uur trokken de leden voorafgegaan door onze Harmonie in optocht naar den Kapitein waar de eerewijn eer aan gedaan werd. Onder een militaire marsch netjes in 't gelid en ieder met een snaphaan gewapend trok men naar Blaarthem, waar de strijd gevoerd zou worden. Hevig was die niet, want bij tusschenpozen hoorde men slechts een schot. (Ik geloof dat de financiële toestand hiervan grootendeels als oorzaak genoemd mag worden.) Koning werd de heer Houbraken. Na het omhangen van de "teekenen der waardigheid" trok men naar de gildekamer terug. De hele middag was het jammer genoeg slecht weer geweest. "Wij hopen dat Woensdag het weer beter mag zijn; dan heeft het prijsschieten van dezelfde gilde plaats." ■

(wordt vervolgd)
J.M. Oomen

NIEUWS MET NAMEN

Federatie

Onderscheidingen

Het bestuur van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden heeft de volgenden onderscheiden:
Op 17 mei ontving tijdens de Kringdag te Liessel Wim Boetskens het Zilveren Schild van de Noordbrabantse Federatie, wegens zijn 40-jarige inzet als jurylid trommen. Wim is geen gildebroeder en als zodanig de eerste, die deze onderscheiding ontvangt.
Tijdens het Liefdadigheidsfestijn te Hilvarenbeek ontving Piet v.d. Heijden het Zilveren Schild van de Federatie voor zijn vele verdiensten als administrateur van De Gildetrom. Piet heeft deze functie per 1 januari neergelegd.

Kwartier van Oirschot

Doop met gilde-eer in Liempde

Zondag 22 maart werd Stefan van Vught (zoon van Carin en Johnny van Vught, vendelier van Gilde Sint Antonius) door gildeheer, pastoor J. van Adrichem, gedoopt. Het gilde in vol ornaat gaf daaraan een extra dimensie. Met als doopgetuigen koning en hoofdman en met vaandrig, vendeliers en tamboers om de doopvont, ontving de dopeling de namen Stefan, Henricus, Gijsbertus en Antonius. Deze laatste naar de gildepatroon. Een vendelhulde op het fraai gerestaureerde kerkplein besloot de doop.

Onwetend van een gilde in vol ornaat.

Zilveren gilde-wekker

Gezien de hiervoor geschetste geschiedenis van het Sint-Sebastiaansgilde te Tilburg, was het niet verwonderlijk, dat tijdens de besloten receptie op zaterdag 18 januari de meeste aandacht uitging naar de wekker van vijfentwintig jaar geleden. Theo Donders, die sindsdien altijd deken-schatbewaarder is gebleven, werd voor zijn verdiensten niet alleen door Kringvoorzitter Jan Mes bedacht met de kringonderscheiding van het Kwartier van Oirschot, maar ook de plaatselijke overheid erkende dat juist door zijn initiatieven en daarna niet aflatende bestuurlijke ijver de herleving van het gilde mogelijk was geworden. Voor deze en andere maatschappelijke verdiensten kreeg de totaal overdonderde Donders uit handen van Wethouder Timmermans (De burgemeester was helaas verhinderd) de gouden speld van de gemeente Tilburg.

Theo Donders ontvangt kringonderscheiding.

Kringonderscheidingen

Kringonderscheidingen werden uitgereikt aan: Antonius J.M. Klaassen van het Sint-Jorisgilde te Middelbeers. Hij heeft een oorkonde ontvangen vanwege zijn vijftig jaar lidmaatschap van het gilde, uitgereikt op 25 april 1992. Christianus H. Liebregts, lid vanaf 1928 en Johannes J. van Hoof, lid vanaf 1949 van het O.L. Vrouwegilde West- en Middelbeers. Ze hebben beiden een kringonderscheiding uitgereikt gekregen op 10 mei 1992.

Veertig jaar gildebroeder

Gildebroeder Willem Wolfs werd door het Kringbestuur van Kwartier van Oirschot op 6 april 1992 de kringonderscheiding voor veertig jaar trouw lidmaatschap opgespeld. Willem was acht jaar overheidslid, waarvan vier jaar waarnemend-hoofdman. Ook heeft hij tien jaar als fourier van het gilde gefungeerd. Hopelijk kan Willem samen met zijn vrouw nog vele jaren in goede gezondheid terug zien op deze mooie avond.

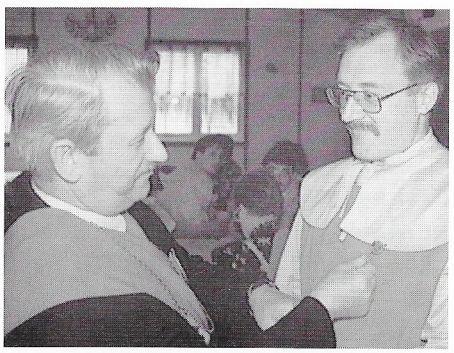

Willem Wolfs (r) neemt felicitaties in ontvangst.

Kempenland

Patroonsviering met zilveren randje

De patroonsviering van het Sint-Jorisgilde Vlokhoven, op 26 april, werd begonnen met een gildemis in de O.L. Vrouwe van Lourdeskerk, waarin Ere-Deken en gildepastoor W. Kalb voorging. Het teren werd gehouden op het nieuwe schietterrein "Bokt". Gildebroeder Peter van Kemenade werd gehuldigd voor zijn zilveren gildebroederschap en zijn 30 jarig vendelierschap. Als jeugdlid kreeg hij lessen van vendelmeester Reinier Strijbosch. Daarvoor toog hij elke zondag naar Breugel, met een "ouwe bonestaak als vendelstok en het vaan onder d'n arm."

Peter v. Kemenade ontvangt Sint-Jorisspeld.

Zo leerde hij het vendelgebed. Hoewel als leraar woonachtig in Krimpen a/d IJssel, is hij altijd paraat op gildedagen en aktiviteiten. Voor dit waarachtig gildebroederschap speldde Deken/Waarnemend Kapitein Thijn van Kemenade de zilveren Sint-Jorisspeld op bij broer Peter.

Nieuwe hoofdman in Duizel

Op de jaarvergadering 1992 van het gilde St. Jan te Duizel werd Sjef Wintermans gekozen tot hoofdman. Zijn voorganger, L.J. Stravens, was van oktober 1971 tot 18 februari j.l. hoofdman.
Na bijna 21 jaar en op een leeftijd van 84 jaar vond de heer Stravens, dat hij beter plaats kon maken voor een jongere gildebroeder. Een standpunt dat door zijn medebestuursleden werd gerespecteerd, maar met moeite kon worden geaccepteerd. De scheidende hoofdman dwong bij iedereen respect af en werd door allen gezien als zeer bekwaam en representatief. Hiervoor ontving hij al eerder de gilde-onderscheiding voor "speciale verdiensten". Hij kreeg bij zijn afscheid de titel Ere-Hoofdman, met bijbehorende oorkonde.
De nieuwe hoofdman, Sjef Wintermans, heeft reeds een hele staat van dienst. Zo was hij drieëneenhalf jaar deken. Daarna werd hij penningmeester, met de titel Tweede Regerend Deken. Van 1975 tot de verkiezing tot Hoofdman vervulde

hij die functie. Bovendien combineerde hij het van juli 1979 tot juli 1981 met het koningschap. De jaarvergadering koos hem bij acclamatie. Jan Castelijns werd tot Tweede Regerend Deken gekozen; 43 jaar en eerder koning en seizoendeken.

Sint-Jorisgilde Gestel schoot koning

Sinds 26 april mag Jan Tonneijk Jzn zich koning noemen van dit gilde. Hij besliste bij het zevenenzeventigste schot de wedstrijd op het terrein achter de Genneper watermolen.

Zilveren Eremedaille

Gildebroeder C.J. Mighels van het Sint-Annagilde Nederwetten werd onderscheiden met de Zilveren Eremedaille verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. Hij is op sociaal en cultureel gebied zeer aktief en al zevenenveertig jaar lid van het gilde.

Voor de rest van zijn leven

Op vrijdag 7 februari werd bij het Duizelse Sint-Jansgilde in gildehuis café d'n Aord keizer Jan Kox geïnstalleerd. Vorig jaar, op 27 juli, veroverde de 64-jarige Jan de keizerstitel. Met zijn installatie moest gewacht worden, er was immers geen keizersschild. Het duurde enige maanden om dat te ontwerpen en te laten vervaardigen. De laatste keizer binnen dit gilde was Jans grootvader, Simon Kox, in 1909.

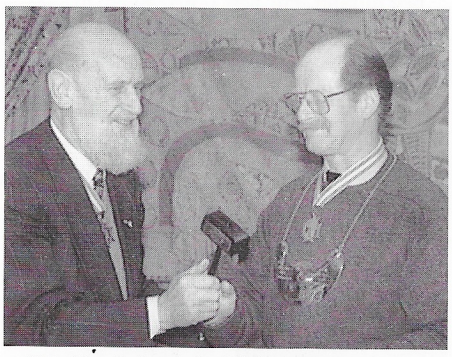

Keizer Simon Kox (l) en koning Peter Koppens (r).

De keizer verwerft bepaalde privileges en eer, voor de rest van zijn leven. Hij hoeft geen contributie en boetes meer te betalen en heeft vrije toegang tot alle vergaderingen en bijeenkomsten. Onder grote belangstelling van familie, gildezusters en -broeders en genodigden werd de keizer geïnstalleerd, door omhanging van het keizerszilver door hoofdman en koning.

Kapitein wordt ouderling

Na 38 jaar als kapitein buitengewoon aktief te zijn geweest voor het Sint-Catharinagilde Eindhoven-Stad, heeft Karel Vermeeren besloten zijn kapiteinsfunctie neer te leggen. Karel, die zijn gilde in 1954 heroprichtte, mocht onlangs zijn tachtigste verjaardag in goede gezondheid vieren.

Scheidende-kapitein feliciteert Lex v. Lith.

Hij nam de beslissing van zijn aftreden met de wijsheid, waarvan het gilde al die jaren heeft mogen profiteren. Het gilde dankt Karel voor de geweldige inzet in al die jaren. Het prijst zich gelukkig, dat deze veel gedecoreerde gildebroeder de overheid hopelijk nog vele jaren zal bijstaan in zijn functie van Ouderling. De functie van kapitein werd overgenomen door Lex van Lith.

Maasland

Dubbele koning

Gildebroeder Jan Smits heeft het koningschieten bij het O.L. Vrouwegilde Elshout voor de tweede keer veroverd. Met het 272-ste schot kwam de vogel naar beneden. Men sprak van een spannende strijd. Op kermisdinsdag werd de boom ditmaal vrijgemaakt door pastoor en gildeheer M. van Osch, die het eerste schot loste. De Drunense burgemeester H. Breeveld schoot daarna. De gildeschutters konden aan de slag toen ook beschermheer oud-burgemeester van Drunen H. Stieger een schot had gelost. Jeugdkoning werd dit keer Jorrit Klerks bij het 52-ste schot. De koning werd 's zondags daarna in de mis van tien uur in de Elshoutse kerk geïnstalleerd.

Koninklijke onderscheiding

Toon Vlassak werd op Koninginnedag 1992 onderscheiden met de eremedaille in zilver in de Orde van Oranje-Nassau. Tot voor kort was hij werkzaam bij de dienst voorlichting van de CHV in Veghel. Vanaf de heroprichting van het Sint-Barbaragilde Veghel is hij tamboer. Van 1946 tot 1959 was hij al lid van het Sint-Jansgilde in zijn toenmalige woonplaats Soerendonk. Ook als tamboer. In maart 1991 werd hij gekozen tot Overdeken. Daarnaast is Toon lang lid geweest van het veteranen-elftal van het Veghelse Blauw-Geel en enkele jaren scheidsrechter bij de veteranen. Het gilde was bij de feestelijke huldiging van de veertien gedecoreerden op het stadhuis. Een welverdiende erkenning van Toons verdiensten.

Toon Vlassak

"Let op ik word in 1996 keizer"

Het Sint-Jorisgilde Nieuwkuijk hield op 12 april haar jaarlijkse statiedag. Tijdens de jaarvergadering werd op die dag vendelier Bart Pullen voor zijn 40-jarig lidmaatschap gehuldigd.
Tijdens het hiernavolgende koningschieten werd bijna zes uur lang op de vogel geschoten. Bij het 504e schot werd de vogel naar beneden gehaald door Rens Kouwenberg. Een gelukkige en overmoedige Rens: "Let op, in 1996 word ik keizer."

Baronie en Markiezaat

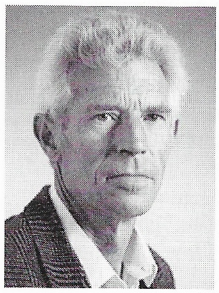
Scheidende hoofdman wordt in het zonnetje gezet

Op 15 januari 1992 heeft het Sint-Jansgilde Wernhout afscheid genomen van hoofdman Jac Kustermans. Sinds 1961 was hij gildelid. Hij was vijf jaar knecht op de schietbaan. Dat was geen pretje. Er werd immers in die tijd nog op een open baan geschoten. Wat zal Jac al die tijd veel koude en natte voeten gehad hebben, daar in die schietkelder. Maar ja, het was nou eenmaal de taak van een knecht. Daarna is hij tot hoofdman gekozen. Zeer vooruitstrevend heeft hij zijn taak opgevat. Zo heeft hij tweemaal vernieuwingen aan de schietbaan meegemaakt. Momenteel zijn ze vol-automatisch. De gildebroeders wilden Jac niet met lege handen laten vertrekken. Op de teerdag, 15 januari, is hem door Overhoofdman, burgemeester Molhoek, een medaille opgespeld en is hij tevens erelid van de gilde geworden. Daarna werd hem zijn portret met hoofdmansketen, op linnen uitgevoerd, aangeboden. Echtgenote Riet werd ook bedankt. De Overhoofdman had voor haar een gouden halsketting met twee vogeltjes, symbool van de gilde. Dit alles kon gerealiseerd worden dankzij de inbreng van de gildebroeders. Omstreeks acht uur 's avonds kwam het kringbestuur voor het voetlicht. Jac viel een kringonderscheiding met oorkonde ten deel. Uit zijn dankwoord bleek dat deze dag voor Jac en zijn vrouw Riet een complete verrassing was.

Hij wees ook nog eens op het feit dat hij nooit of te nimmer zó hoofdman had kunnen zijn, zonder de steun en de trouw van alle gildebroeders.

Hij kent het klappen van de zweep

Omdat hoofdman Jac Kustermans, van het Sint-Jangilde Wernhout aftrad, werd op 9 december 1991 Jan Jochems als zijn opvolger gekozen. Jan Jochems is twaalf jaar koning geweest, maar is er bij de laatste koningverschieting af geschoten. Met grote meerderheid werd hij gekozen. Hij heeft al twaalf jaar als koning in de overheid meegedraaid. Hij kent het klappen van de zweep dus. Het gilde zal bij hem in goede handen zijn.

Jan Jochems

Op de tweede teerdag, 15 januari, is hij geïnstalleerd. Naar oud gebruik is hij door alle gildebroeders en -zusters van huis opgehaald. Dat het gilde onder de leiding van Jan Jochems nog jaren moge bloeien en groeien. ■

In memoriam

Kwartier van Oirschot

Gilde Sint Joris Hoogeloon

Oud-koning Jan Beysens overleed op 29 februari 1992 op 84-jarige leeftijd. Hij was 40 jaar lid en is deken en koning geweest. Vanaf 1984 bekleedde hij de functie van ouderling.

Jan Beysens

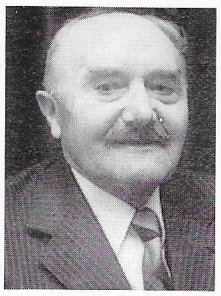

Janus Goossens

Een week later, op 6 maart, ontviel het gilde Janus Goossens in de leeftijd van 79 jaar. Janus is deken geweest en kreeg voor zijn langdurig lidmaatschap in 1986 de Kring-onderscheiding.

Gilde Sint Joris Middelbeers

Frans van Heijst overleed op 29 januari 1992 op 94-jarige leeftijd. Hij was een echte gildebroeder, waaraan iedereen een voorbeeld kon nemen. Gedurende 75 jaren (!) was hij lid en ook al deze jaren bestuurslid. Hij was ondermeer 50 jaar deken en nadien ouderling. Hij kreeg daarvoor de Kring-onderscheiding en werd gehuldigd met een oorkonde. Hij stond bekend als voorvechter voor het handhaven van oude tradities en gebruiken. Een groot en verdienstelijk gildebroeder is ons hiermee ontvallen.

Frans v. Heijst

Piet v. Diessen

Gilde Sint Lambertus Vessem

Na een langdurige ziekte is op 20 maart 1992 op 64-jarige leeftijd overleden Piet van Diessen. Vanaf 1973 was hij lid van het gilde en zeer aktief. Bij ieder gildegebeuren was hij aanwezig, zolang zijn ziekte hem dat toeliet.

Gilde Sint Sebastiaan Oirschot

Op 14 februari 1992 heeft dit gilde Cor Raaijmakers in de Sint-Petruskerk en naar zijn laatste rustplaats vergezeld. Cor was sinds 1961 lid en men kan hem een trouwe gildebroeder noemen. Hij was op de hoogtijdagen altijd graag van de partij. Hij overliep niet, hoewel zijn hart een gildehart was. Zijn humor liep parallel met de luim en scherts die eigen is aan een goed gildelid. Cor was van huisuit geen prater, maar als het guld was, kwam hij los en buurtte honderduit. Nu zijn zijn hart en mond stilgevallen, maar hij zal nog vele jaren te midden van ons gildebroeders blijven leven. Vele malen zal hij onder zijn gildebroeders zijn, door de fijne herinneringen. De guld wenst zijn vrouw en kinderen veel sterkte toe en is er van overtuigd, dat ook zij opgebeurd zullen worden door de gedachte, dat Cor bij de gulde "blijft". Het Sint-Sebastiaangilde is behalve vrolijkheid ook broederschap. Daar zijn geen aardse grenzen aan.

Cor Raaymakers

Kees Brock

Gilde Sint Joris Goirle

Na een leven van beproevingen overleed op 8 februari 1992, 63 jaar oud, Kees Brock. Kees heeft gestreden om te overwinnen, maar toch berust, toen het uitzicht onzeker werd. Hij was lid vanaf 27 april 1970 en van januari 1988 tot januari 1992 tweede-deken. Op zijn eigen manier en naar zijn vermogen, heeft hij het lidmaatschap ingevuld. Zo zal hij in de herinnering blijven.

Peelland

Gilde van St. Antonius en Sebastiaan Gemert

Op 25 februari 1992 overleed, 47 jaar oud, Peter J.C.M. Lindner; tweemaal koning (1974 en 1982), sinds 1976 gildepenningmeester en in 1982 medeorganisator van Het Juweel Gemert. Zijn opvatting van het gildebroederschap en de wijze, waarop hij daaraan uiting gaf, zetten aan tot nadenken. Voor elke moeilijkheid had hij een oplossing, waarbij humor hem tekende. Gilde en velen uit Kring Peelland droegen, op zaterdag 29 februari, bij aan een stijlvolle begrafenis, zoals hij deze aan zijn medebroeders gevraagd had.

Sint-Leonardusgilde Beek en Donk

Piet Leenders

Op 5 februari 1992 overleed Piet Leenders op 72-jarige leeftijd. Ruim 40 jaar was hij actief binnen het gilde; als vaandeldrager, vendelier en wapenbroeder. Op zijn zeventigste vendelde hij nog mee in wedstrijdverband. Hij verrichtte ook veel werk aan de Leonarduskapel van het gilde. In 1985 werd hij koning. Het gilde verliest in hem een waardig gildebroeder.

Overige In-Memoriams

Door plaatsgebrek zijn de In-Memoriams uit Maasland (J. Klerks), Land van Cuijk (W. Martens, J. Albers) en Baronie en Markiezaat (T. v. Oosterhout, K. Vermeeren, G. Sloot) niet opgenomen kunnen worden. De eerstvolgende Gildetrom worden ze geplaatst.

Dat zij allen mogen rusten in vrede. ■

PIET SPANJERS
GOUD- EN ZILVERSMID

Heuvel 34, 5492 AD Sint-Oedenrode
Telefoon 04138-73126 Fax 04138-75099

kiek fotostudio

SPECIALISTEN IN HET MAKEN VAN GROEPSFOTO'S

Linge 29 - 5032 EV Tilburg
013 - 68 10 53

van berkel b.v.

loodgieter
installateur
postbus 269, 5050 ag goirle, 013 - 3422445

PAULISSEN

GROND- WATER- EN WEGENBOUW

- Voor alle grondwerkzaamheden
- Verhuur moderne graafmachines
- Bronbemaling
- Sloopwerken en puinrecycling
- Zand- en grinthandel
- Tankservice (ook credit-card), car-wash

Nieuwkerksedijk 23, 5050 AB Goirle, 013-348484

DE GILDETROM MAATGEVEND VOOR ELKE GILDEBROEDER

GILDEZILVER

ATELIER NOUD PETERS

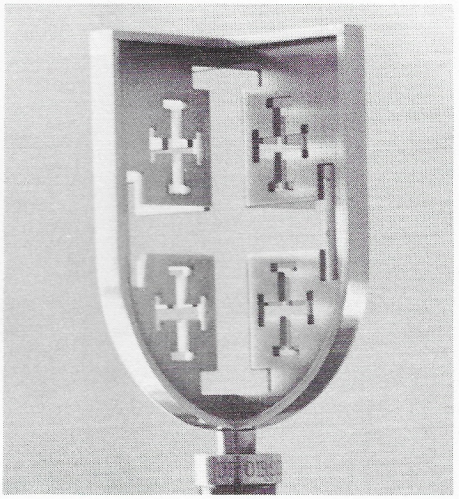
Breestraat 47, St. Anthonis Tel. 08858 - 3366

Blinkt uit in vakmanschap

Nol Coopmans Edelsmid

ATELIER VOOR HET LATEN ONTWERPEN EN VERVAARDIGEN VAN AL UW EXCLUSIEF HANDVERVAARDIGD GILDEZILVER

GRAVEREN - DRIJVEN - CISELEREN - GIETEN

5632 PG Eindhoven, Kruburg 1a, Tel.: 040 - 418586

De grootste sortering

GEWEREN & MUNITIE

vindt u bij

AVEMO vh
A. v.d. Ven-Mommers

Korvelseweg 80 - 82
5025 JJ Tilburg
Tel. 013 - 431905

BAVARIA BIER